

UCHWAŁA NR XXVI/185/25
RADY MIEJSKIEJ W DUSZNIKACH-ZDROJU

z dnia 30 grudnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) i art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), uchwały nr XIII/103/2025 Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju z dnia 27 lutego 2025 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Duszniki Zdrój (Dz. Urz. woj. doln. z 2025 r. poz. 1171) oraz uchwały nr XIV/106/25 Rady Miejskiej Dusznikach-Zdroju z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031 uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Duszniki – Zdrój na lata 2025-2031 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały, sporządzony zgodnie z ustawą o rewitalizacji.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Duszniki - Zdrój.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Dusznikach-
Zdroju

Piotr Zilbert

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DUSZNIKI ZDRÓJ NA LATA 2025-2031

Duszniki-Zdrój 2025

WSTĘP.....	3
I DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	5
I.1 Identyfikacja obszaru zdegradowanego	5
II.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	7
II.3. Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji.....	10
1. Potencjał uzdrowiskowy i turystyczny	15
2. Dziedzictwo kulturowe i historyczne.....	15
3. Kapitał ludzki i społeczny	16
4. Potencjał infrastrukturalny i przestrzenny	16
5. Potencjał środowiskowy	16
II WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI I SPOSOBY JEJ OSIĄGNIĘCIA	17
II.1 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	17
II.2 Cele i kierunki działań.....	19
II.3 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	20
II.4 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	29
II.5 Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	48
II.6 Ramy finansowe	53
III.1 Struktura zarządzania.....	55
III.2 System monitorowania i oceny.....	57
III.3 Zmiany w uchwałach	61
III.4 Specjalna strefa rewitalizacji.....	61
III.5 Rewitalizacja a planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	61
III.6 Włączenie interesariuszy w proces rewitalizacji	62
IV. POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	63
SPIS TABEL	67
Załącznik Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	68

WSTĘP

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Gminy Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031 wyznacza przedsięwzięcia rozwojowe na obszarze rewitalizacji określone w Uchwale nr XIII/103/2025 Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju z dnia 27 lutego 2025 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Duszniki Zdrój. Do prac nad dokumentem przystąpiono na podstawie uchwały nr XIV/106/25 Rady Miejskiej Dusznikach-Zdroju z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031.

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji:

- szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze;
- opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk;
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:
 - listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji,
 - charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań;
- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych;
- opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;
- określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji;
- wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;

- wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w planie ogólnym gminy,
 - b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - c) w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu;
- załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej.

I DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

I.1 Identyfikacja obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany to przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, środowiskowe, techniczne) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Wyznaczając obszar zdegradowany w gminie, uwzględniono poniższe zasady.

Diagnoza oparta została na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim problemy społeczne. Dokonano również analizy pozostałych podstawowych obszarów funkcjonowania gminy - gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej. Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników, które posłużyły do przestrzennego zobrazowania zróżnicowania wewnętrznego.

Wyznaczając go w gminie Duszniki- Zdrój za jednostki analityczne posłużyły zamieszkałe ulice.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji przeanalizowano dane dotyczące zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym. Ponadto przeanalizowano negatywne zjawiska dodatkowe w obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym. W analizie oparto się na danych dostarczonych przez gminę i jej jednostki organizacyjne, Komendę Powiatową Policji w Kłodzku, Ośrodka Pomocy Społecznej

Dane poddano ocenie pod kątem stworzenia zestawu porównywalnych wskaźników odnoszących wartość danej cechy do jednostki analitycznej. Dobór wskaźników opierał się przede wszystkim na poprawności metodologicznej. Zestaw wskaźników musiał w sposób czytelny przedstawiać dany problem, być łatwy w odbiorze, opierać się o dostępne dane umożliwiające jego weryfikację, pozwolić na ocenę dysproporcji rozwojowych w gminie oraz być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi. Kolejnym kryterium była reprezentacja przestrzenna - wskaźnik musiał dać możliwość prezentacji w odniesieniu do jednostki mniejszej niż gmina.

W wyniku powyższej procedury zebrano dane do opracowania **12 wskaźników**, które zastosowano do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy.

Tab. 1 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Duszniki-Zdrój.

SFERA	WSKAŹNIKI
społeczna	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby osób gminy Duszniki-Zdrój [%] Udział osób otrzymujących pomoc społeczną w ogólnej liczbie mieszkańców [%]. Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%] Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%] Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%] Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone w przeliczeniu na 1000 mieszkańców [%] Średnia frekwencja w wyborach parlamentarnych i prezydenckich gminie Duszniki-Zdrój [%]
gospodarcza	Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców [%]
funkcjonalno-przestrzenna	Udział długości zdegradowanej sieci wodociągowej [m] Udział długości zdegradowanej sieci kanalizacyjnej [m]
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]
środowiskowa	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogólnej liczbie zgłoszonych z danej jednostki do CEEB budynków [%]

Źródło: opracowanie własne.

W pierwszej kolejności określono poziom koncentracji zjawisk negatywnych dla gminy **jako całości**. To pozwoliło określić wartość referencyjną danego wskaźnika (średnia dla gminy), aby następnie porównać to do wartości referencyjnych dla jednostek analitycznych (ulic). Na początek oceniono kryteria społeczne, które zgodnie z ustawą o rewitalizacji stanowią podstawę wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

W delimitacji założono, że za obszar zdegradowany spełniający kryterium degradacji społecznej uznana zostanie jednostka analityczna, która charakteryzuje się kumulacją problemów społecznych, tj. **na 7 analizowanych** wskaźników wartości niekorzystne wystąpią w przypadku **4 wskaźników**.

Następnie analizie poddano natężenie występowania pozostałych zjawisk negatywnych w sferach (gospodarcza i/lub przestrzenno-funkcjonalna i/lub środowiskowa i/lub techniczna) i ostatecznie jednostka referencyjna, aby była uznawana za **obszar zdegradowany** musi charakteryzować się natężeniem zjawisk społecznych (co najmniej 4) i co najmniej **jednym z pozostałych sfer**.

Po ocenie, które z jednostek referencyjnych spełniają warunki wskazane wyżej, identyczną metodą zastosowano w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego (**OZ**), co przedstawiono poniżej.

Tab. 2. Zestawienie wskaźników dla gminy Duszniki Zdrój obszar zdegradowany.

SFERA	WSKAŹNIKI	Wartość referencyjna gminy	Wartość wskaźnika dla obszaru zdegradowanego OZ
społeczna	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby osób gminy Duszniki-Zdrój [%]	33,13	30,05
	Udział osób otrzymujących pomoc społeczną w ogólnej liczbie mieszkańców [%]	2,57	3,58
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	49,50	53,66
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	52,48	52,44
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	18,81	21,95
	Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone w przeliczeniu na 1000 mieszkańców [%]	67,84	68,18
	Średnia frekwencja w wyborach parlamentarnych i prezydenckich gminie Duszniki-Zdrój [%]	58,44	57,86
gospodarcza	Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców [%]	13,74	11,34
funkcjonalno-przestrzenna	Udział długości zdegradowanej sieci wodociągowej [m]	535,36	498,15
	Udział długości zdegradowanej sieci kanalizacyjnej [m]	823,00	971,87
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	6,08	8,69
środowiskowa	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogólnej liczbie zgłoszonych z danej jednostki do CEEB budynków [%]	34,93	35,46

Źródło: opracowanie własne.

W skład **obszaru zdegradowanego (OZ)**¹ wchodzi **ulice**: Chopina, Boh. Getta, Klubowa, Klubowa, Kłodzka, Krakowska, Mickiewicza, Orlicka, Rynek, Słowackiego, Stawowa, Stroma, Sudecka, pl. Warszawy, Wybickiego, Zamkowa, Zdrojowa.

Obszar wyznaczony jako zdegradowany zajmuje **45,106ha**, tj. **2,02%** powierzchni gminy Duszniki-Zdrój. Na terenie zdegradowanym mieszka łącznie **2288,00 osoby** tj. **58,13%** ogółu mieszkańców gminy.

II.2 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Wyznaczając natomiast zasięg obszaru rewitalizacji **(OR)** kierowano się następującymi przesłankami, wynikającymi wprost z ustawy o rewitalizacji:

¹ Obszar zdegradowany (OZ) i obszar rewitalizacji (OR) przedstawiony jest graficznie na mapie w skali 1-5000. Granice obszaru wyznaczone są po granicach działek. Wyjątki stanowią przejścia (skrzyżowania ulic, mosty) lub konieczność podziału działki ze względu na spójność przestrzenną.

- spełnieniem wymogu kumulacji zdegradowania społecznego i co najmniej jednego czynnika dodatkowego;
- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk;
- obszar rewitalizacji to **obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego**;
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż **20% gminy** oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż **30% mieszkańców gminy**.

Jednakże stosując wspomniane wyżej zasady, cała gmina Duszniki Zdrój nie może zostać objęta rewitalizacją. Na potrzeby wyznaczenia obszaru rewitalizacji w tym przypadku przyjęto dodatkowe kryteria. Jednym z kluczowych, oprócz koncentracji zjawisk negatywnych dla całego obszaru rewitalizacji, była również spójność i zwartość obszarowa. Przeanalizowano również znaczenie dla rozwoju lokalnego, tak aby procesami rewitalizacji objąć jak największy obszar posiadający potencjał społeczny (znajdujące się na nim instytucje, tereny możliwe do zagospodarowania), gospodarczy, który przyciągać będzie mieszkańców ze wszystkich miejscowości gminy jak również osoby spoza niej. Ze względu na powyższe dokonano analizy szczegółowej w obrębie poszczególnych ulic w celu wskazania części miasta o największym potencjale do rewitalizacji.

Tab. 3. Zestawienie wskaźników dla Gminy Duszniki Zdrój i obszaru rewitalizacji.

SFERA	WSKAŹNIKI	Wartość referencyjna gminy	Wartość wskaźnika dla obszaru zdegradowanego OZ
społeczna	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby osób gminy Duszniki-Zdrój [%]	33,13	25,45
	Udział osób otrzymujących pomoc społeczną w ogólnej liczbie mieszkańców [%].	2,57	3,02
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	49,50	40,63
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	52,48	65,63
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	18,81	21,88
	Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone w przeliczeniu na 1000 mieszkańców [%]	67,84	70,69
	Średnia frekwencja w wyborach parlamentarnych i prezydenckich gminie Duszniki-Zdrój [%]	58,44	59,45
gospodarcza	Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców [%]	13,74	11,78

funkcjonalno-przestrzenna	Udział długości zdegradowanej sieci wodociągowej [m]	535,36	432,40
	Udział długości zdegradowanej sieci kanalizacyjnej [m]	823,00	953,36
techniczna	Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	6,08	5,58
środowiskowa	Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogólnej liczbie zgłoszonych z danej jednostki do CEEB budynków [%]	34,93	22,24

Źródło: opracowanie własne.

Stosując wskazane wyżej zasady wyznaczania obszaru rewitalizacji, który obejmuje część gminy Duszniki-Zdrój, którego opis znajduje się poniżej².

Obszar rewitalizacji w gminie Duszniki-Zdrój obejmuje swoimi granicami grunty zlokalizowane w obrębach geodezyjnych Centrum, Zdrój oraz Wapienniki. Obszar cechuje się bardzo nieregularnym kształtem, rozczłonkowaniem oraz skomplikowanym przebiegiem granicy.

Do obszaru rewitalizacji wliczamy, rozpoczynając od północnego narożnika Rynku (u wejścia ul. Słowackiego) wszystkie działki przyległe do centralnego placu miasta. Obszar rewitalizacji kontynuuje się dalej w kierunku południowo-wschodnim obejmując działki przyległe do ul. Zamkowej po obu stronach ul. Mickiewicza, która dzieli ul. Zamkową na dwie części. W dalszej kolejności obszar zamyka w swoich granicach działki zlokalizowane przy ul. Krakowskiej aż do Pl. Warszawy.

Z tego miejsca, tj. od Pl. Warszawy, obszar rewitalizacji ciągnie się wzdłuż ul. Bohaterów Getta na północny wschód, obejmując także działki zlokalizowane przy ul. Stromej. Interesujący nas obszar, poprzez ul. Sportowa i przyległe działki, ciągnie się ku rzece Bystrzycy Dusznickiej, dalej przez most w kierunku wschodnim po obu stronach ul. Sportowej. Wschodnią krawędź obszaru wyznacza ul. Sprzymierzonych. Rewitalizowana przestrzeń miasta, ponownie od Pl. Warszawy ciągnie się tym razem na południowy zachód, obejmując parcele położone wzdłuż ul. Zdrojowej, ul. Klubowej oraz nieco dalej położonej ale równoległej do niej ul. Chopina. Tereny te ciągną się na południowy zachód aż do zakrętu ul. Zdrojowej i dz. 145/2, 154/1 wraz ze skrzyżowaniem z ul. Chopina. Wschodnią granicę obszaru wyznacza krawędź ul. Wojska Polskiego, zachodnią natomiast stanowią granice przyległych parceli do ul. Zdrojowej.

Na północny-zachód od Rynku, obszar rewitalizacji obejmuje działki położone między ul. Sudecką, część Słowackiego a Stawową.

Obszar rewitalizacji na terenie zamieszkiwany jest łącznie przez **1153,00** osób, tj. **29,29%** ogółu mieszkańców gminy. **Powierzchnia obszaru rewitalizacji** zajmuje łącznie **35,42ha** tj. **1,59%** powierzchni gminy.

² W obszar rewitalizacji wchodzi ulice: Chopina; Boh. Getta; Klubowa; Klubowa; Krakowska; Mickiewicza; Orlicka; Rynek; Słowackiego numery 1,2,2a,4,5,6,8,10; Stawowa; Stroma; pl. Warszawy; Zamkowa; Zdrojowa.

II.3. Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji

Analiza struktury demograficznej pokazuje wyraźną dysproporcję w rozkładzie ludności według grup ekonomicznych. Wskaźnik udziału osób w wieku poprodukcyjnym w Dusznikach-Zdroju wynosi 33,13%, co jest wyższe niż średnia dla województwa dolnośląskiego (o 9,3 p.p.) oraz powiatu kłodzkiego (o 5,7 p.p.). Zjawisko to oznacza pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa i niesie ze sobą liczne konsekwencje społeczne, gospodarcze i przestrzenne. Z jednej strony rośnie zapotrzebowanie na usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńcze oraz infrastrukturę dostosowaną do osób starszych (np. dostępność architektoniczna, transport lokalny, rekreacja senioralna). Z drugiej strony rośnie presja fiskalna na gminny budżet i ogranicza się lokalny potencjał rozwojowy w zakresie siły roboczej i aktywności zawodowej. Na koniec 2023 roku w gminie Duszniki-Zdrój zameldowanych było 3 936 osób. Gęstość zaludnienia wynosiła 179,6 os./km², co stanowi wartość znacząco wyższą niż w powiecie kłodzkim (89,4 os./km²) oraz w całym województwie dolnośląskim (144,3 os./km²). Taka relatywnie wysoka gęstość zaludnienia w porównaniu do otoczenia regionalnego może wskazywać na kompaktowy charakter miasta, ale również na istotne obciążenie przestrzeni miejskiej i infrastruktury społecznej, szczególnie w kontekście starzejącego się społeczeństwa i kurczących się zasobów ludzkich w wieku produkcyjnym. Jednocześnie wskaźnik udziału osób w wieku produkcyjnym wynosi 54%, czyli jest niższy niż w powiecie (56,7%) i województwie (58,5%). Zmniejszający się udział tej grupy wiekowej, która stanowi fundament rozwoju gospodarczego i kapitału ludzkiego, świadczy o konieczności ukierunkowanych działań mających na celu zatrzymanie młodych mieszkańców w gminie, zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy oraz stworzenie warunków do osiedlania się rodzin i osób aktywnych zawodowo. Szczególnie niepokojąca jest także sytuacja w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym, której udział w Dusznikach-Zdroju wynosi mniej niż w powiecie (różnica 3,0 p.p.) i w województwie (różnica 4,8 p.p.). Spadek liczby dzieci i młodzieży zwiastuje dalsze pogłębianie się niekorzystnych trendów demograficznych w perspektywie średnio- i długoterminowej. Zjawisko to może prowadzić do zmniejszenia liczby uczniów w placówkach oświatowych, ograniczenia oferty edukacyjnej, zmniejszenia integracji międzypokoleniowej oraz w konsekwencji do stagnacji rozwoju społecznego. Wskaźnik tzw. „starości demograficznej” (udział osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu mieszkańców) na poziomie 33,13% dla całej gminy wskazuje na zaawansowane procesy demograficznej transformacji. Taka lokalna koncentracja ludności starszej generacji sugeruje konieczność prowadzenia działań terytorialnie zróżnicowanych – skoncentrowanych interwencji społecznych, inwestycji w infrastrukturę opiekuńczą i zdrowotną, czy też tworzenia lokalnych punktów wsparcia społeczności senioralnych.

Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że kapitał ludzki gminy Duszniki-Zdrój – mierzony strukturą wiekową i potencjałem demograficznym – znajduje się w stanie

niekorzystnym i wymagającym interwencji. Utrzymujący się trend starzenia się społeczeństwa, malejący udział osób w wieku produkcyjnym oraz słabnący udział dzieci i młodzieży tworzy realne zagrożenie dla spójności społecznej i rozwoju lokalnego. Z punktu widzenia rewitalizacji oznacza to potrzebę wzmacniania integracji międzypokoleniowej, aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, poprawy dostępności usług publicznych oraz kreowania przestrzeni przyjaznych wszystkim grupom wiekowym. Jednocześnie należy dostrzegać potencjał wśród mieszkańców w wieku senioralnym, którzy – przy odpowiednim wsparciu – mogą odgrywać aktywną rolę w życiu społecznym, kulturalnym i obywatelskim miasta.

Bezrobocie w gminie Duszniki-Zdrój stanowi istotny czynnik społecznej degradacji i wymaga pogłębionej analizy zarówno w kontekście skali zjawiska, jak i jego struktury demograficznej. Na koniec 2023 roku w gminie zarejestrowanych było 114 osób bezrobotnych, co przy populacji wynoszącej 3 936 mieszkańców oznacza, że bezrobocie dotyczyło około 2,9% ogółu mieszkańców. Choć nominalnie nie wydaje się to wskaźnikiem alarmującym, istotna jest struktura tej grupy, która wskazuje na poważne problemy integracyjne i aktywizacyjne. Ponad 53% bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne, co oznacza osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Jest to grupa najbardziej narażona na trwałe wykluczenie społeczne, utratę kompetencji zawodowych, niską motywację do podejmowania pracy oraz powielanie biedy i bezczynności w układzie międzypokoleniowym. Ponadto ponad 36% ogółu bezrobotnych stanowią osoby do 30. roku życia. Taka struktura wskazuje na brak skutecznych mechanizmów wejścia młodych osób na lokalny rynek pracy lub jego niedostosowanie do ich potrzeb i kompetencji. Może to wynikać zarówno z niewystarczającej oferty zatrudnienia w regionie, jak i z braku odpowiednich programów wsparcia (staży, szkoleń, doradztwa zawodowego), ale również z migracji edukacyjno-zawodowej i niskiej atrakcyjności lokalnych warunków życia. Z uwagi na wysoką proporcję osób długotrwale bezrobotnych oraz młodych ludzi w tej grupie, należy uznać, że bezrobocie w Dusznikach-Zdroju ma charakter strukturalny i pokoleniowy, a nie wyłącznie koniunkturalny. Dlatego też tradycyjne działania aktywizujące (np. pośrednictwo pracy) powinny być uzupełniane o instrumenty rewitalizacji społecznej – edukację nieformalną, rozwój kompetencji miękkich, integrację środowiskową oraz lokalne inicjatywy zatrudnieniowe powiązane z rewitalizacją przestrzeni (np. prace społeczne, spółdzielnie socjalne, renowacje infrastruktury przez lokalnych wykonawców). Długoterminowo bezrobocie osłabia kapitał ludzki, podtrzymuje bierność społeczną i zwiększa ryzyko migracji. W przypadku Dusznik-Zdroju zjawisko to ma dodatkowy negatywny wpływ na procesy rewitalizacyjne, ponieważ osłabia zdolność społeczności do samoorganizacji i partycypacji.

Zjawisko korzystania z pomocy społecznej jest jednym z kluczowych wskaźników diagnozy społecznej i delimitacji obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacyjnych. Odzwierciedla ono skalę występowania problemów społeczno-bytowych, takich jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, marginalizacja oraz kryzysy życiowe, a także

poziom uzależnienia mieszkańców od systemu wsparcia instytucjonalnego. Na koniec 2023 roku w gminie Duszniki-Zdrój z pomocy społecznej korzystało łącznie 101 osób, co przy ogólnej liczbie mieszkańców wynoszącej 3 936 daje wskaźnik na poziomie 2,57%. Choć średnia ta może wydawać się stosunkowo niska w porównaniu do innych gmin o podobnym profilu demograficznym i gospodarczym, należy podkreślić, że istnieją znaczące dysproporcje przestrzenne w rozmieszczeniu tego zjawiska.

Wśród 101 osób korzystających z pomocy społecznej, 50 osób (49,50%) wskazało jako główny powód ubóstwo. To niemal połowa wszystkich świadczeniobiorców, co świadczy o strukturalnym charakterze problemu – głęboko zakorzenionym i trwałym. Drugą istotną grupę problemów stanowią:

- niepełnosprawność – wskazana przez 52,48% wszystkich korzystających z pomocy społecznej,
- bezrobocie – wskazane przez 18,81%.

Choć są to wartości niższe od wskaźnika ubóstwa, to łącznie ponad 101 przypadków dotyczy sytuacji osób z wielorakimi, nakładającymi się barierami życiowymi. Wskazuje to na fakt, że znaczna część świadczeniobiorców to osoby znajdujące się w długoterminowym, złożonym kryzysie społecznym, wymagające podejścia wielosektorowego: wsparcia socjalnego, aktywizacji zawodowej, dostępnej opieki zdrowotnej i środowiskowej. Szczególnie trudna sytuacja występuje w lokalizacjach takich jak ul. Kłodzka, Krakowska, Orlicka, gdzie występuje jednocześnie wysoki udział osób z niepełnosprawnościami i bezrobotnych. Oznacza to, że są to miejsca realnej kumulacji problemów społecznych i strukturalnego wykluczenia.

Bezpieczeństwo publiczne jest jedną z kluczowych składowych jakości życia oraz integralnym elementem diagnozy społecznej w kontekście rewitalizacji. Obejmuje ono zarówno obiektywne zjawiska o charakterze przestępczym i wykroczeniowym, jak i subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, które wprost wpływa na ich aktywność, zaangażowanie społeczne oraz chęć przebywania i inwestowania w daną przestrzeń. Z danych Komendy Powiatowej Policji w Kłodzku za 2023 rok wynika, że na terenie gminy Duszniki-Zdrój odnotowano 267 przestępstw i wykroczeń. Zdarzenia te wystąpiły w 37% jednostek analitycznych, co oznacza, że nie są one zjawiskiem powszechnym i ogólnomiejskim, ale wykazują wyraźną lokalną koncentrację. Wskaźnik przestępczości liczony na 1000 mieszkańców wynosi 6,78%, co jest wartością umiarkowaną na tle innych małych miast. Taka koncentracja zjawisk przestępczych może mieć charakter środowiskowy i przestrzenny – np. związany z nieoświetlonymi miejscami, pustostanami, brakiem nadzoru społecznego, ograniczonym ruchem pieszym i brakiem aktywności lokalnej.

Sfera gospodarcza jest jednym z fundamentów trwałego rozwoju lokalnego oraz kluczowym czynnikiem wspierającym procesy rewitalizacyjne. W kontekście Dusznik-Zdroju, mimo zauważalnego wzrostu liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach, analiza struktury i rozmieszczenia lokalnej przedsiębiorczości wskazuje na istotne wyzwania rozwojowe i potencjalne obszary interwencji. Na koniec 2023 roku na

terenie gminy Duszniki-Zdrój funkcjonowało 541 podmiotów gospodarki narodowej, co stanowi wzrost o 8% w porównaniu z 2019 rokiem. To oznacza, że lokalny sektor gospodarczy, mimo ograniczeń demograficznych i przestrzennych, wykazuje cechy rozwoju organicznego – przedsiębiorczość rośnie niezależnie od liczby ludności.

- 97% wszystkich podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – wskazuje to na dominację mikroprzedsiębiorczości i małych firm rodzinnych.
- Wskaźnik liczby podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 3 277,8, co plasuje gminę powyżej średniej powiatowej i wojewódzkiej (co jest pozytywnym sygnałem).

Duszniki-Zdrój charakteryzują się relatywnie dobrym ogólnym poziomem przedsiębiorczości w skali makro. Jednak głębsza analiza przestrzenna pokazuje, że rozwój gospodarczy jest nierównomierny i silnie zróżnicowany terytorialnie. Z danych GUS REGON wynika, że średni wskaźnik udziału podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosi 13,74%, lecz aż 20 jednostek analitycznych (ulic) notuje wyniki poniżej tej średniej. Najniższe wskaźniki przedsiębiorczości odnotowano m.in. na:

- ul. Sprzymierzonych – 4,80%,
- ul. Orlickiej – 4,21%,
- ul. Stroma – 3,80%,
- ul. Zamkowej – 6,30%.

Zjawiska te często pokrywają się z obszarami charakteryzującymi się degradacją społeczną i przestrzenną, co wskazuje na synergiczne oddziaływanie wielu negatywnych czynników: bezrobocia, ubóstwa, braku inwestycji, niskiego kapitału społecznego oraz złego stanu technicznego infrastruktury.

Dodatkowo zauważalne jest niewielkie zróżnicowanie sektorowe – dominują drobne usługi (handel, gastronomia, turystyka uzdrowska), a brakuje większych podmiotów, innowacyjnych branż czy przemysłu lekkiego. Gospodarka lokalna jest wrażliwa na sezonowość i koniunkturę turystyczną.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna jest jednym z podstawowych obszarów diagnozy i rewitalizacji, ponieważ bezpośrednio wpływa na jakość życia mieszkańców, dostępność usług oraz atrakcyjność przestrzeni publicznych. Obejmuje infrastrukturę techniczną (drogi, wodociągi, kanalizacja, oświetlenie), społeczną (tereny zielone, miejsca spotkań, przestrzenie aktywności) oraz stan zagospodarowania i użytkowania przestrzeni.

Ponad połowa sieci wodociągowej w gminie jest zdegradowana, a wiele odcinków – w całości. Oznacza to znaczne ryzyko awarii, strat wody, zanieczyszczenia, a także realne zagrożenie dla zdrowia publicznego i środowiska. Stan ten wpływa negatywnie nie tylko na komfort życia mieszkańców, ale również na potencjał inwestycyjny (utrudnia rozwój usług i budownictwa). Ponad 80% sieci wymaga modernizacji. Degradacja sieci kanalizacyjnej prowadzi do:

- wycieków i zanieczyszczeń środowiska,
- częstych awarii i wysokich kosztów utrzymania,

- problemów sanitarnych, nieprzyjemnych zapachów, podtopień,
- zaniżonej atrakcyjności przestrzeni publicznych.

W przypadku stan nawierzchni dróg i chodników wiele z nich wymaga przebudowy lub przynajmniej modernizacji (brak ciągłości, zły stan techniczny, bariery architektoniczne). Szczególnie w peryferyjnych i starszych częściach brak lub zły stan oświetlenia ulicznego. Ponadto brakuje nowoczesnych i wielofunkcyjnych miejsc spotkań, rekreacji i integracji społecznej (place, skwery, place zabaw).

Istotną potrzebą rewitalizacyjną zdiagnozowaną zarówno z przypadku obiektów, jak i przestrzeni jest niedostateczne przystosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami. Równe traktowanie wszystkich uczestników w zapewnieniu usług publicznych jest niezbędnym elementem właściwie prowadzonej polityki. Usługi społeczne, sportowe, kulturalne czy edukacyjne powinny być dostępne dla każdego obywatela bez względu na wiek, płeć czy ograniczenia mobilności. Tego typu działań wymaga m.in. obecna siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej. Stan budynku nie zapewnia wystarczającej jakości i komfortu świadczenia usług. Obecny stan techniczny budynku jest niezadawalający. Klienci, których przewagę stanowią bardzo często osoby starsze czy z niepełnosprawnościami korzystają z obiektu, który jest nie funkcjonalny. Remont stworzy możliwość likwidacji barier architektonicznych, co umożliwi swobodne korzystanie z usług MOPS przez osoby z niepełnosprawnościami. Przebudowa obiektu zwiększy komfort klientów i pracowników.

Gmina Duszniki Zdrój prezentuje bogaty i wszechstronny zasób dziedzictwa kulturowego. Natomiast jednym z problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji jest zły stan infrastruktury technicznej zabytkowych obiektów (m.in. Ratusz. Kamienice zabytkowe), co wpływa negatywnie na estetykę przestrzeni oraz nie pozwala na wykorzystanie obiektów na cele kulturalne, edukacyjne i rozrywkowe. Ponadto nie daje możliwości wykorzystania tego potencjału na potrzeby wzmocnienia przekształceń obszaru rewitalizacji. Przywrócenie świetności ratuszowi czy też stworzenie w oparciu o zabytkową przestrzeń punktu informacji turystycznej pozwoli na wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizacji, a co za tym idzie miasta i Gminy.

Główne problemy środowiskowe gminy wpisują się w szerszy kontekst regionalny – zgodnie z danymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Duszniki-Zdrój objęte są tzw. strefą dolnośląską, na której obszarze regularnie dochodzi do przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych dla zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5}, ozonu, arsenu oraz benzo(a)pirenu. Wskazuje to na trwałe, systemowe zagrożenie środowiskowe o charakterze ponadlokalnym, które jednak ma także wymiar i źródła lokalne.

Lokalnie za główne źródła emisji uznaje się indywidualne systemy grzewcze opalane paliwem stałym (głównie węglem) oraz transport drogowy, szczególnie w pobliżu tras o intensywnym natężeniu ruchu. Zanieczyszczenia komunikacyjne mają szczególne znaczenie w kontekście specyficznej zabudowy uzdrowiskowej i zwartej struktury

przestrzennej miasta, co ogranicza naturalną wentylację urbanistyczną i sprzyja kumulacji emisji w obrębie ulic i osiedli.

Na potrzeby lokalnej diagnozy środowiskowej przyjęto jako wskaźnik udział budynków zgłoszonych do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), w których wykazano użytkowanie źródeł ciepła na paliwa stałe. Średni wskaźnik dla całej gminy wyniósł 34,93%, co oznacza, że ponad jedna trzecia zgłoszonych budynków nadal wykorzystuje przestarzałe i emisyjne źródła ciepła, stanowiące istotne zagrożenie dla jakości powietrza i zdrowia mieszkańców.

Taki stan rzeczy wskazuje na konieczność wdrażania działań o charakterze systemowym i wielopoziomowym – obejmujących zarówno modernizację źródeł ciepła (likwidację „kopciuchów”), rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, jak i edukację ekologiczną, monitoring jakości powietrza oraz ograniczanie emisji z transportu. Szczególne znaczenie ma skorelowanie tych działań z procesami rewitalizacyjnymi – modernizacja techniczna budynków i systemów grzewczych powinna iść w parze z poprawą estetyki przestrzeni, dostępnością terenów zielonych i tworzeniem przyjaznych przestrzeni publicznych. W przeciwnym razie ryzyko pogłębiania się kryzysu środowiskowego może zagrozić podstawowym funkcjom uzdrowiskowym i turystycznym gminy, jak również zdrowiu i komfortowi życia mieszkańców.

POTENCJAŁY

Mimo zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej i środowiskowej, Gmina Duszniki-Zdrój dysponuje istotnym potencjałem, który może stanowić bazę do trwałego i zrównoważonego rozwoju. Poniżej zestawiono kluczowe potencjały rozwojowe, które mogą być aktywizowane i wzmacniane poprzez działania rewitalizacyjne:

1. Potencjał uzdrowiskowy i turystyczny

- Status miejscowości uzdrowiskowej o ogólnopolskiej renomie.
- Obecność cennych zasobów naturalnych (wody mineralne, klimat, tereny zielone, krajobrazy górskie).
- Atrakcyjne położenie geograficzne (bliskość Gór Orlickich, granicy z Czechami).
- Znana marka Dusznik jako miejscowości festiwalowej (np. Międzynarodowy Festiwal Chopinowski).

2. Dziedzictwo kulturowe i historyczne

- Zachowany historyczny układ urbanistyczny i zabytkowa zabudowa (np. Rynek, Dworek Chopina).
- Potencjał do adaptacji obiektów zabytkowych na funkcje społeczne i usługowe.
- Tożsamość kulturowa mieszkańców związana z historią regionu i walorami krajobrazowymi.

3. Kapitał ludzki i społeczny

- Względnie wysoki poziom gęstości zaludnienia (179,6 os./km²), co ułatwia komunikację społeczną i organizację usług.
- Aktywność instytucji lokalnych (szkoły, OPS, instytucje kultury), które mogą być partnerami działań integracyjnych.
- Rosnące zainteresowanie mieszkańców współdecydowaniem o przestrzeni (np. konsultacje, inicjatywy sąsiedzkie).

4. Potencjał infrastrukturalny i przestrzenny

- Dostępność terenów pod rewitalizację i modernizację (kamienice, place, przestrzenie półpubliczne).
- Możliwość połączenia działań infrastrukturalnych z inwestycjami społecznymi (np. zagospodarowanie podwórek, modernizacja przestrzeni publicznych).
- Istniejąca sieć infrastruktury wod-kan, mimo stanu technicznego, daje podstawy do modernizacji etapowej.

5. Potencjał środowiskowy

- Duży udział terenów zielonych i lasów wokół gminy – baza dla działań klimatycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych.
- Coraz większa świadomość ekologiczna mieszkańców – możliwe wdrożenie programów niskoemisyjnych i zielonej rewitalizacji.
- Wysokie walory przyrodnicze – możliwość rozwoju ekoturystyki i projektów związanych z błękitno-zieloną infrastrukturą.

Istotne znaczenie dla procesu rewitalizacji ma także fakt, iż stanowi on kontynuację starań podejmowanych przez administrację samorządową w poprzednich latach. Zapewniona zostanie w ten sposób ciągłość działań, co przy planowaniu strategicznym jest niezbędne dla efektywności procesu rozwojowego.

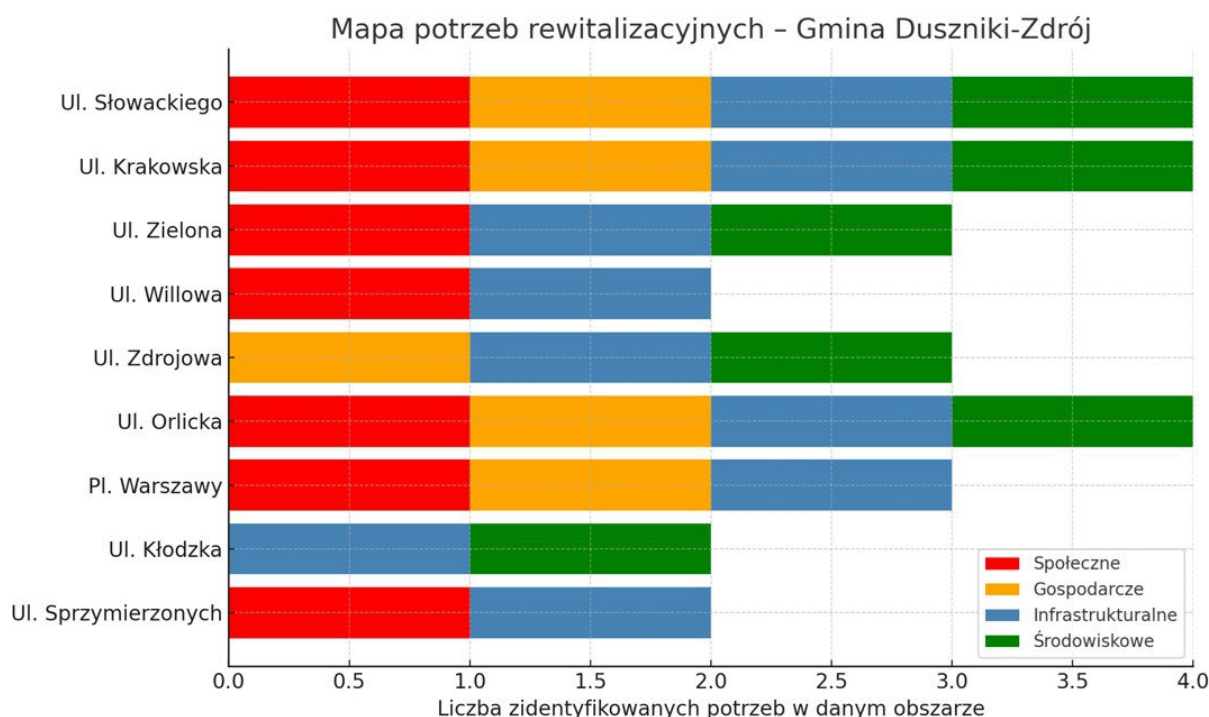
Przeciwdziałanie zmianowanym sytuacjom kryzysowym możliwe będzie poprzez realizację powiązanych ze sobą działań infrastrukturalnych i społecznych ukierunkowanych na rozwiązywanie następujących głównych problemów:

- stopniowy proces wchodzenia w etap starości demograficznej,
- wykluczenie społeczne ze względu na ubóstwo i bezrobocie
- wzrastający problem wykluczenia osób niepełnosprawnych i osób starszych,
- niedostateczny stan infrastruktury, który uniemożliwia uczestnictwo mieszkańców w życiu społecznym, kulturalnym i sportowym,
- niewystarczający dostęp do zagospodarowanych terenów, pozwalających na aktywne spędzanie czasu wolnego na obszarze rewitalizacji,
- niedostateczne wykorzystanie wewnętrznego potencjału dla rozwoju inicjatyw aktywizujących,
- niezadawalający stan przestrzeni publicznej,
- niedostateczny rozwój i stan infrastruktury na rzecz wzmocnienia jakości kapitału społecznego,
- niedostateczny stan infrastruktury technicznej,

Rewitalizacja w Dusznikach-Zdroju powinna być zintegrowanym procesem łączącym działania społeczne, infrastrukturalne, gospodarcze i środowiskowe, ze szczególnym uwzględnieniem:

- poprawy jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych,
- ożywienia centrum miasta,
- modernizacji technicznej,
- zachowania unikalnego charakteru uzdrowiskowego i kulturowego miasta.

Rysunek 1 Mapa potrzeb rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa „mapa potrzeb rewitalizacyjnych” pokazuje stopień natężenia różnych rodzajów potrzeb (społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i środowiskowych) w wybranych jednostkach analitycznych Dusznik-Zdroju.

II WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI I SPOSOBY JEJ OSIĄGNIĘCIA

II.1 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Założenia przyświecające realizacji Gminnego Programu rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój wpisują się w krajową politykę społeczną i rewitalizacyjną. Dzięki przeprowadzeniu kompleksowego procesu naprawczego obejmującego poszczególne obszary funkcjonowania jednostki: sferę społeczną, gospodarczą, techniczną, funkcjonalno-przestrzenną, techniczną oraz środowiskową zakłada się osiągnięcie oczekiwanego stanu obszaru rewitalizacji.

Rewitalizacja realizowana na bazie potencjału kulturalnego przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności oferty kulturalnej, a co za tym idzie wpłynie na zwiększenie uczestnictwa w kulturze. Zakłada się, że modernizacja infrastruktury oraz przestrzeni dla integracji przyczyni się do zwiększenia świadomości lokalnej i regionalnej mieszkańców. Wzrośnie ponadto świadomość i więź społeczna oraz odpowiedzialność za najbliższe otoczenie. Rewitalizacja pozwoli wygenerować impulsy do przeciwdziałania patologiom społecznym. Zaktywizuje osoby starsze, którym grozi izolacja społeczna. Ponadto przyczyni się do poprawy jakości „najmłodszego” kapitału społecznego – zachęci do aktywnego wypoczynku i rozwoju pasji, co zahamuje rozwój zjawisk niepożądanych społecznie oraz może przeciwdziałać zjawisku dziedziczenia ubóstwa. Dzięki realizacji szeregu działań nastąpi spadek dysproporcji społecznych oraz wzrost integracji i więzi sąsiedzkich w tzw. małej ojczyźnie. Lokalne środowiska zostaną zaktywizowane a istniejący potencjał społeczny zostanie ukierunkowany na rozwój. Poprawi się dostęp do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców, co włączy w życie obywatelskie mieszkańców narażonych na wykluczenie ze względu na ubóstwo, niepełnosprawność czy wiek.

Obszar rewitalizacji charakteryzować się będzie spójnym wewnętrznym społeczeństwem, które będzie chętnie aktywnie uczestniczyć w kreowaniu własnego miejsca zamieszkania. Nastąpi wzrost więzi społecznej oraz odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Zmniejszy się rozwarstwienia społeczne, ograniczone zostanie ryzyko marginalizacji wybranych grup społecznych. Rozwój obszaru rewitalizacji oparty będzie o wspólne pielęgnowanie dziedzictwa historycznego i kulturalnego, co wzmocni potencjał społeczny i gospodarczy obszaru. Wygenerowane zostaną impulsy przeciwdziałające występowaniu patologii społecznych. Działania skierowane na aktywizację wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status materialny, niepełnosprawność, płeć zagwarantują warunki dla godnego życia w na obszarze rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji będzie spójnym funkcjonalno-przestrzennie terenem zapewniającym dostęp mieszkańców do wysokiej jakości infrastruktury społecznej i technicznej. Nastąpi poprawa estetyki zdegradowanych terenów, a przede wszystkim możliwe będzie zapewnienie spójności i ładu przestrzennego obszarów wskazanych do rewitalizacji. Zostaną stworzone infrastrukturalne warunki prowadzenia działalności kulturalnej, rekreacyjnej, i edukacyjnej. Tym samym obszar rewitalizacji będzie atrakcyjnym miejscem do integrowania społeczności oraz dla rozwoju działalności gospodarczej. Działania podejmowane w tym zakresie na obszarze rewitalizacji będą stanowiły bodziec dla przyszłych działań realizowanych w całej gminie. Dzięki wspólnie podjętemu wysiłkowi na rzecz zapewnienia atrakcyjnych, bezpiecznych i odpowiadającym społecznym oczekiwaniom miejsc mieszkańcy wzmocnią swoją więź z miejscem zamieszkania. Rewitalizacja przyczyni się również do poprawy stanu środowiska. Poprzez przedsięwzięcia termo modernizacyjne oraz edukacyjne nastąpi spadek niekorzystnego oddziaływania człowieka na otoczenie.

Zintegrowana i zielona przestrzeń centrum Dusznik-Zdroju –
przyjazna mieszkańcom, otwarta dla gości, spójna społecznie i
funkcjonalnie, zrewitalizowana z poszanowaniem dziedzictwa
uzdrowiskowego i środowiskowego

II.2 Cele i kierunki działań

CEL.I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna

- I.1. *Programy edukacyjne i integracyjne dla dzieci i seniorów*
- I.2. *Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację*
- I.3. *Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja zachowań proklimatycznych*
- I.4. *Rozwój usług społecznych i opiekuńczych*

CEL.II. Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni

- II.1 **Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji**
- II.2. **Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej**
- II.3. **Nowe życie budynków i przestrzeni**
- II.4 **Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu**
- II.5 **Wysoka jakość infrastruktury technicznej**
- II.6. **Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami**
- II.7. **Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury**

II.3 Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Projekt P1	
Nazwa projektu	Kompleksowa modernizacja rynku
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Planowana inwestycja obejmuje modernizację i rozbudowę infrastruktury miejskiej na powierzchni około 4700 m². W ramach zadania przewiduje się wykonanie nowego oświetlenia centralnej części Rynku, a także modernizację przejść dla pieszych poprzez zastosowanie odpowiedniego oświetlenia i oznakowania poziomego w postaci kontrastowych pasów w nawierzchni. Projekt zakłada także wypoziomowanie nawierzchni rekreacyjnej oraz placu w pobliżu pomnika i pręgierza. W celu zwiększenia walorów turystycznych planowany jest montaż stylizowanych ławek, stolików i krzeseł w rejonie informacji turystycznej, z nawiązaniem do lokalnej historii. Rewitalizacja terenów zielonych obejmie częściowe nasadzenia bylin i krzewów w miejsce roślin zimozielonych oraz wykonanie systemu nawodnienia, który zapewni trwałość nowych nasadzeń. Dodatkowo przewidziano wymianę ławek i gazonów na nowe, estetyczne elementy stylizowane, poprawę gospodarki sanitarnej poprzez rozwiązanie problemu odorów w pobliżu informacji turystycznej oraz zabezpieczenie przestrzeni przed nielegalnym zastawianiem przez pojazdy, z myślą o zapewnieniu przejazdu dla służb, Fundacji Chopinowskiej i mieszkańców budynków Rynek 8–10.
Lokalizacja	Działka 168, obręb Centrum, ul. Rynek 6
Szacowana wartość	3.200.000,00
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, środki własne gminy,
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Rynek w Dusznikach-Zdroju, będący historycznym i funkcjonalnym centrum miasta, od wielu lat boryka się z licznymi problemami przestrzennymi, technicznymi i społecznymi, które obniżają jego atrakcyjność oraz użyteczność zarówno dla mieszkańców, jak i turystów. Istniejąca infrastruktura jest częściowo zdegradowana – nawierzchnie są nierówne i miejscami uszkodzone, co utrudnia poruszanie się osobom z ograniczoną mobilnością. Oświetlenie

	uliczne jest niewystarczające i nieefektywne energetycznie, co ogranicza bezpieczeństwo wieczornego korzystania z przestrzeni publicznej. Przejścia dla pieszych są słabo oznakowane i nie zawsze spełniają standardy dostępności i widoczności, a tereny zielone są przestarzałe, niefunkcjonalne i częściowo zaniedbane. Dodatkowo brakuje elementów przyciągających odwiedzających – atrakcji turystycznych, funkcjonalnych stref wypoczynku czy estetycznych miejsc spotkań. Brak systemu nawodnienia oraz przestarzałe nasadzenia nie pozwalają na odpowiednie utrzymanie zieleni, co wpływa na estetykę przestrzeni. Dodatkowo wjazd do Rynku często bywa nielegalnie zastawiany, co utrudnia dostęp służbom miejskim, mieszkańcom oraz podmiotom funkcjonującym w tej przestrzeni, takim jak Fundacja Chopinowska. Z uwagi na znaczenie Rynku jako przestrzeni reprezentacyjnej, integrującej funkcje społeczne, handlowe i turystyczne, konieczna jest jego kompleksowa modernizacja. Projekt odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności w zakresie poprawy bezpieczeństwa, komfortu i jakości życia, a także wzmacnia potencjał turystyczny i kulturowy miasta. Inwestycja przyczyni się do ożywienia centrum Dusznik-Zdroju, poprawy warunków środowiskowych, integracji mieszkańców i wzmocnienia atrakcyjności przestrzeni publicznej jako miejsca przyjaznego, dostępnego i estetycznego.
Cel(-e) projektu	Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.1. Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację Cel. II. Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.3. Nowe życie budynków i przestrzeni • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Projekt rewitalizacji Rynku w Dusznikach-Zdroju został zaplanowany i będzie realizowany z pełnym poszanowaniem zasad równości szans, równego traktowania oraz dostępności dla wszystkich grup społecznych, niezależnie od wieku, płci, poziomu sprawności, pochodzenia czy statusu społeczno-ekonomicznego.

	Przestrzeń objęta projektem stanowi centralny punkt życia społecznego miasta, dlatego jego modernizacja została ukierunkowana na włączenie różnych grup użytkowników i eliminację barier, które mogłyby ograniczać ich udział w życiu publicznym. W szczególności przewidziano działania mające na celu dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodziców z małymi dziećmi. Zostaną wykonane równe i antypoślizgowe nawierzchnie, odpowiednie oznakowanie poziome przejść dla pieszych, oświetlenie zapewniające bezpieczeństwo po zmroku, a także ławki i inne elementy małej architektury umożliwiające odpoczynek. Przestrzeń będzie wolna od barier architektonicznych, zgodna z zasadą projektowania uniwersalnego, tak aby mogła być użytkowana w sposób równy przez wszystkich mieszkańców i odwiedzających. Projekt przyczyni się również do poprawy integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu – dostęp do estetycznej, funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej sprzyja budowaniu więzi lokalnych i uczestnictwu w życiu społecznym, także osób mniej aktywnych lub zagrożonych marginalizacją. Inwestycja wspiera realizację założeń polityki horyzontalnej UE oraz krajowych strategii w zakresie równości i dostępności.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki produktu: ✓ 0,47 ha zagospodarowanej przestrzeni publicznej ✓ Liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych: 3 ✓ Długość/przebudowana powierzchnia ciągów pieszych: ok. 200 m ✓ Liczba punktów oświetleniowych zamontowanych lub wymienionych: min. 10 ✓ Liczba nowych nasadzeń (krzewy, byliny): min. 100 szt. ✓ Liczba zmodernizowanych lub nowych elementów małej architektury (ławki, gazony): min. 15 ✓ Powierzchnia terenów zielonych objęta nawodnieniem: ok. 500 m² 5. Wskaźniki rezultatu: Liczba atrakcji turystycznych utworzonych w ramach projektu (np. punkt z historyczną postacią, strefa rekreacyjna): 1 szt. Liczba użytkowników korzystających rocznie z przestrzeni po rewitalizacji (szacunek): ponad 5 000 osób/rok * * * Protokoły odbioru Dokumentacja projektowa

Projekt P2	
Nazwa projektu	Modernizacja budynku przedszkola i żłobka wraz z budową bezpiecznego dojazdu, dojścia i parkingu w Dusznikach-Zdroju
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada kompleksową modernizację budynku przedszkola i żłobka w Dusznikach-Zdroju, wraz z zagospodarowaniem przestrzeni zewnętrznej w celu zapewnienia bezpiecznego i funkcjonalnego dojścia oraz dojazdu do placówki. Inwestycja odpowiada na aktualne potrzeby lokalnej społeczności w zakresie poprawy warunków opieki nad dziećmi, zwiększenia komfortu codziennego korzystania z placówki przez rodziców oraz zapewnienia bezpieczeństwa najmłodszych użytkowników. Zakres prac remontowych obejmuje odnowienie wnętrza budynku, w tym modernizację sal dydaktycznych, sanitariatów, zaplecza kuchennego i administracyjnego, a także dostosowanie obiektu do aktualnych norm bezpieczeństwa i higieny. W ramach inwestycji przewiduje się również wymianę instalacji (elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, grzewczej), termomodernizację obiektu oraz poprawę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych. Integralnym elementem projektu jest stworzenie bezpiecznego i dobrze zorganizowanego systemu komunikacji wokół budynku. Przewidziano budowę nowego dojazdu i ciągu pieszego prowadzącego do wejścia głównego, z zastosowaniem antypoślizgowych nawierzchni, odpowiedniego oświetlenia oraz oznakowania. Dodatkowo powstanie dedykowany parking dla rodziców przywożących dzieci, co znacząco usprawni ruch wokół placówki w godzinach porannych i popołudniowych oraz poprawi bezpieczeństwo najmłodszych uczestników ruchu. Realizacja projektu przyczyni się do stworzenia nowoczesnego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska dla dzieci oraz rodziców, zwiększy dostępność wysokiej jakości usług opiekuńczo-wychowawczych i poprawi wizerunek placówki jako miejsca odpowiadającego współczesnym standardom edukacyjnym i społecznym.
Lokalizacja	Dz. nr 283/7 obręb Centrum
Szacowana wartość	2 100 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, środki własne Gminy

Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Budynek przedszkola i żłobka w Dusznikach-Zdroju, mimo pełnienia kluczowej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, znajduje się w stanie technicznym wymagającym pilnej interwencji. Obiekt jest przestarzały zarówno pod względem konstrukcyjnym, jak i instalacyjnym. Wnętrza nie spełniają współczesnych standardów bezpieczeństwa, higieny i komfortu, co negatywnie wpływa na jakość świadczonych usług oraz codzienne funkcjonowanie placówki. Przestarzałe instalacje grzewcze i sanitarne narażają budynek na awarie i zwiększone koszty eksploatacji, a niewystarczająca izolacja termiczna skutkuje utratą energii i nieefektywnym ogrzewaniem. Dodatkowym problemem jest brak przystosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Brakuje podjazdów, odpowiednio szerokich przejść i sanitariatów dostosowanych do wymogów dostępności, co wyklucza część dzieci oraz ich opiekunów z równego dostępu do edukacji i opieki. Znaczące problemy występują również w zakresie infrastruktury zewnętrznej. Dojście i dojazd do placówki są nieuporządkowane, niebezpieczne i niewystarczająco oświetlone, co stwarza ryzyko wypadków w rejonie wejścia – szczególnie w godzinach porannych i popołudniowych, kiedy dochodzi do największego natężenia ruchu rodziców i dzieci. Brakuje także odpowiedniego parkingu, przez co pojazdy są często parkowane w sposób chaotyczny, częściowo na chodnikach lub w pasie drogowym, co zwiększa zagrożenie dla pieszych. Brak wydzielonych i zabezpieczonych ciągów pieszych w rejonie przedszkola i żłobka nie tylko pogarsza bezpieczeństwo, ale również ogranicza komfort korzystania z placówki przez dzieci, ich opiekunów i pracowników. Wszystkie te czynniki łącznie wskazują na potrzebę przeprowadzenia kompleksowej modernizacji, która odpowie na obecne potrzeby społeczności lokalnej i zapewni dzieciom właściwe warunki do rozwoju.
Cel(-e) projektu	Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.1. Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację • I.2. Programy edukacyjne i integracyjne dla dzieci i seniorów. • I.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja zachowań proklimatycznych

	Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.3. Nowe życie budynków i przestrzeni • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Projekt modernizacji budynku przedszkola i żłobka w Dusznikach-Zdroju został zaplanowany z pełnym uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami, zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego i obowiązującymi przepisami dotyczącymi dostępności przestrzeni publicznej. Przewidziane działania mają na celu eliminację barier architektonicznych oraz zapewnienie równego dostępu do usług opiekuńczych i edukacyjnych dla dzieci, ich opiekunów oraz pracowników o ograniczonej mobilności lub innych szczególnych potrzebach. W zakresie budynku przewiduje się wykonanie podjazdów o odpowiednim nachyleniu prowadzących do głównego wejścia, poszerzenie przejść i drzwi oraz zastosowanie bezprogowych przejść pomiędzy pomieszczeniami. Projekt zakłada również dostosowanie przynajmniej jednej toalety do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez montaż uchwytów, odpowiednie rozmieszczenie urządzeń sanitarnych oraz zastosowanie kontrastów kolorystycznych i faktur. Wewnątrz obiektu znajdują się czytelne oznaczenia informacyjne w formacie graficznym i tekstowym, a w razie potrzeby – w alfabecie Braille’a. Na zewnątrz budynku zaprojektowano równe, antypoślizgowe nawierzchnie prowadzące od parkingu do wejścia, które umożliwią bezpieczne poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich, z wózkami dziecięcymi lub o obniżonej sprawności ruchowej. Miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami zostaną wyznaczone możliwie blisko wejścia do budynku, zgodnie z obowiązującymi normami.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanej przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji – 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 800–1200 m²ha Wskaźniki rezultatu:

	Liczba dzieci korzystających rocznie z przedszkola i żłobka: ok. 80–100 os/rok Liczba rodzin bezpośrednio korzystających z inwestycji: ponad 70 os/rok Liczba użytkowników korzystających z udogodnień zewnętrznych dziennie: 40–60 os.rok * * * Protokoły odbioru Dokumentacja projektowa
--	--

Projekt P3	
Nazwa projektu	Modernizacja budynku będącego siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Projekt obejmuje kompleksową modernizację budynku stanowiącego siedzibę Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju, którego celem jest przywrócenie pełnej funkcjonalności, poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz podniesienie komfortu obsługi mieszkańców. Zakres planowanych prac obejmuje: Prace konstrukcyjno-budowlane: • remont ścian zewnętrznych i wewnętrznych, stropów oraz dachu, • wymiana lub wzmocnienie elementów konstrukcyjnych, • wykonanie nowej izolacji przeciwwilgociowej i termicznej. Modernizacja elewacji i stolarki: • odnowienie elewacji z zastosowaniem materiałów trwałych i estetycznych, • wymiana okien i drzwi zewnętrznych na energooszczędne, • ewentualne wykonanie ocieplenia zewnętrznego Remont wnętrz: • odnowienie ścian, sufitów, podłóg w pomieszczeniach biurowych, socjalnych i obsługi klientów, • dostosowanie układu funkcjonalnego budynku do aktualnych potrzeb Ośrodka, • wydzielenie stref do obsługi osób wrażliwych, np. seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin w kryzysie. Zagospodarowanie terenu zewnętrznego: • remont dojścia do budynku i utwardzenie terenu wokół,

	• budowa lub remont miejsc parkingowych, w tym wydzielenie stanowisk dla osób z niepełnosprawnościami, • instalacja oświetlenia zewnętrznego i elementów małej architektury (np. ławki, kosze). Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy warunków funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju, który odgrywa kluczową rolę w świadczeniu usług społecznych na rzecz mieszkańców. Budynek po remoncie będzie w pełni bezpieczny, funkcjonalny i nowoczesny, co przełoży się na wyższy standard obsługi mieszkańców, szczególnie tych w trudnej sytuacji życiowej. Poprawa efektywności energetycznej (dzięki ociepleniu, nowym instalacjom i energooszczędnym rozwiązaniom) pozwoli obniżyć koszty eksploatacyjne i ograniczyć wpływ budynku na środowisko. Dzięki likwidacji barier architektonicznych i zastosowaniu zasad projektowania uniwersalnego, Ośrodek stanie się dostępny dla wszystkich grup społecznych, w tym osób starszych, z niepełnosprawnościami i rodziców z małymi dziećmi. Dodatkowo poprawione zostanie zagospodarowanie terenu wokół budynku, co zwiększy bezpieczeństwo i komfort wszystkich użytkowników.
Lokalizacja	Dz. Nr 150 obręb Centrum
Szacowana wartość	2 100 000,00 zł
Źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, środki własne Gminy
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Budynek Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju wymaga pilnego, kompleksowego remontu ze względu na pogarszający się stan techniczny i nieadekwatność do aktualnych wymogów prawnych oraz funkcjonalnych. Obiekt obsługuje rocznie setki osób, w tym rodziny w kryzysie, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami i bezrobotnych. Tymczasem zarówno jego wnętrza, jak i infrastruktura zewnętrzna są wyeksploatowane, niewydolne energetycznie i niedostosowane do potrzeb współczesnego systemu pomocy społecznej. Dodatkowym problemem jest ograniczona dostępność – brak odpowiednich podjazdów, dostosowanych toalet oraz barier w komunikacji wewnętrznej powoduje, że część klientów ma utrudniony lub uniemożliwiony dostęp do usług. Również warunki pracy personelu są nieadekwatne – brakuje nowoczesnej przestrzeni biurowej, poczekalni dla klientów i wydzielonych pomieszczeń do rozmów poufnych. Realizacja inwestycji jest zatem konieczna nie tylko z uwagi na względy techniczne, ale także społeczne i prawne – stanowi

	odpowieź na zobowiązania samorządu w zakresie równości dostępu do usług publicznych, przeciwdziałania wykluczeniu oraz poprawy jakości życia mieszkańców.
Cel(-e) projektu	Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.1. Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację • I.2. Programy edukacyjne i integracyjne dla dzieci i seniorów. • I.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja zachowań proklimatycznych • I.4. Rozwój usług społecznych i opiekuńczych Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.3. Nowe życie budynków i przestrzeni • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Projekt modernizacji budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Dusznikach-Zdroju uwzględnia zasady projektowania uniwersalnego oraz zgodność z ustawą o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z dnia 19 lipca 2019 r. Głównym celem działań w tym zakresie jest pełna eliminacja barier architektonicznych i komunikacyjnych, które ograniczają możliwość samodzielnego korzystania z usług świadczonych przez MOPS przez osoby z niepełnosprawnościami, seniorów oraz osoby o ograniczonej mobilności. Na zewnątrz przewidziano wyznaczenie miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami możliwie najbliżej wejścia do budynku, z zapewnieniem odpowiednich wymiarów i oznakowania. Teren wokół budynku zostanie odpowiednio oświetlony, co zwiększy bezpieczeństwo wszystkich użytkowników, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym. W zakresie dostępności komunikacyjno-informacyjnej planowane jest zastosowanie czytelnego systemu oznakowania wewnętrznego — w tym tablic informacyjnych o wysokim kontraście oraz ewentualnie opisów w alfabecie Braille’a. W budynku wydzielone zostaną strefy obsługi klientów, zapewniające prywatność, a przy stanowiskach obsługi zastosowane zostaną rozwiązania

	poprawiające zrozumiałość komunikatu — np. dobre oświetlenie, niska lada dostępna z pozycji siedzącej.
Prognozowane produkty i rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia	Wskaźniki produktu: Liczba zmodernizowanej powstałej infrastruktury – 1 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,1 ha Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach– 500 os./rok * * * Protokoły odbioru Dokumentacja projektowa Dane operatora infrastruktury, liczby obecności

II.4 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Projekt U1	
Nazwa projektu	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy ul. Krakowskiej, dz. 442
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój/ Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości
Zakres realizowanych działań	Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych: - Elewację budynku do wysokości gzymsu nad parterem, - Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poprzez jej obniżenie, - Wymiana zabytkowych drzwi wejściowych i montaż instalacji domofonowej, - Adaptację i unowocześnienie przestrzeni piwnicznych w budynku zabytkowym, - Renowację klatki schodowej (tynki, oświetlenie, balustrady, schody), - Usunięcie zawilgoceń między balkonem a stropem parteru. - Drenaż budynku Wszystkie prace prowadzone są zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków, z poszanowaniem historycznej substancji budynku oraz jego pierwotnej funkcji i formy

	Efektem realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości). Realizacja inwestycji poprawi jakość przestrzeni wspólnych, ograniczy degradację substancji mieszkaniowej oraz zapewni bezpieczeństwa użytkowników. Działanie ma także wartość kulturową – poprzez zachowanie i odtworzenie zabytkowych elementów Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań architektonicznych budynku oraz poprawę jego walorów estetycznych w kontekście zabytkowego centrum miasta. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostanie realizowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. uwzględni potrzeby wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	---

Projekt U2	
Nazwa projektu	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy Pl. Warszawy 4 , dz. 79/1
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój/ Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości

Zakres realizowanych działań	Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych: - Elewację budynku do wysokości gzymsu nad parterem, - Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poprzez jej obniżenie, - Wymiana zabytkowych drzwi wejściowych i montaż instalacji domofonowej, - Adaptację i unowocześnienie przestrzeni piwnicznych w budynku zabytkowym, - Renowację klatki schodowej (tynki, oświetlenie, balustrady, schody), - Usunięcie zawilgoceń między balkonem a stropem parteru. - Drenaż budynku Wszystkie prace prowadzone są zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków, z poszanowaniem historycznej substancji budynku oraz jego pierwotnej funkcji i formy. Z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, projekt U2 zostaje rozszerzony o działania mające na celu ograniczenie wzrostu ryzyka powodziowego oraz minimalizację potencjalnych strat powodziowych. W szczególności przewiduje się: - realizację robót budowlanych w technologii uwzględniającej możliwość okresowego zalania wodami wezbraniowymi, - zastosowanie materiałów budowlanych i wykończeniowych o ograniczonej nasiąkliwości, odpornych na długotrwałe oddziaływanie wody, zwłaszcza w obrębie najniższej kondygnacji, - zabezpieczenie wszelkich elementów infrastruktury technicznej budynku (sieci, urządzeń i instalacji) przed uszkodzeniem w czasie powodzi, w tym poprzez ich odpowiednie usytuowanie, obudowę lub zastosowanie rozwiązań umożliwiających szybkie przywrócenie funkcjonalności po zalaniu, - wykonanie tymczasowych zabezpieczeń przeciwpowodziowych otworów drzwiowych i okiennych (np. systemowych zamknięć typu szandory), - likwidację lub trwałe zabezpieczenie otworów okiennych w najniższej kondygnacji (piwnicy) od strony koryta rzeki, - zastosowanie rozwiązań technicznych umożliwiających ograniczenie szkód w przypadku zalania oraz sprawne usunięcie jego skutków. Jednocześnie uwzględnia się, że budynek jest częściowo posadowiony na lewym murze rzeki Bystrzycy Dusznickiej. Projekt i realizacja robót budowlanych prowadzone będą w sposób nienaruszający stateczności muru oporowego oraz nie pogarszający warunków przepływu wód powodziowych. Wszelkie prace wykonywane w rejonie koryta rzeki oraz muru oporowego będą każdorazowo uzgadniane z administratorem
--	---

	cieku - Wody Polskie – oraz pozostaną spójne z planowanymi działaniami w ramach zadania „Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Bystrzycy Dusznickiej”. Realizacja projektu, przy jednoczesnym podjęciu wskazanych działań adaptacyjnych, przyczyni się do poprawy warunków zamieszkiwania i zachowania wartości kulturowych obiektu, przy jednoczesnym ograniczeniu wrażliwości budynku na zagrożenia powodziowe oraz bez zwiększania ryzyka powodziowego w dolinie rzeki. Efektom realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości). Realizacja inwestycji poprawi jakość przestrzeni wspólnych, ograniczy degradację substancji mieszkaniowej oraz zapewni bezpieczeństwa użytkowników. Działanie ma także wartość kulturową – poprzez zachowanie i odtworzenie zabytkowych elementów architektonicznych budynku oraz poprawę jego walorów estetycznych w kontekście zabytkowego centrum miasta. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostanie realizowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. uwzględni potrzeby wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami - II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	---

Projekt U3	
Nazwa projektu	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 7, 9 i ul. Sudecka 1, dz. 259/24 i dz. 259/19

Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój/ Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada kompleksową rewitalizację wnętrza kwartału miejskiego zlokalizowanego przy ulicach Rynek 7, 9 oraz Sudecka 1 w Dusznikach-Zdroju. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno prace infrastrukturalne, jak i działania estetyczno-funkcjonalne, mające na celu podniesienie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności przestrzeni oraz wzmocnienie walorów krajobrazowych i historycznych tej części miasta. Zakres działań: - Utworzenie powierzchni utwardzonych – wykonanie nawierzchni z materiałów trwałych i estetycznych (kostka brukowa, płyty kamienne) dostosowanych do charakteru zabytkowej zabudowy. - Budowa miejsc postojowych – wyznaczenie uporządkowanych stanowisk parkingowych dla mieszkańców i użytkowników okolicznych lokali, z uwzględnieniem miejsc dla osób z niepełnosprawnościami. - Wykonanie systemu odwodnienia – instalacja nowoczesnych rozwiązań odprowadzających wody opadowe (rynny, drenaże, kratki ściekowe), zapobiegających zalewaniu i degradacji nawierzchni. - Zagospodarowanie terenu zielenią – nasadzenia drzew, krzewów oraz bylin; wprowadzenie trawników i rabat ozdobnych z rodzimych gatunków roślin, podnoszących walory ekologiczne i estetyczne przestrzeni. - Montaż elementów małej architektury – ustawienie ławeczek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych oraz oświetlenia parkowego, tworzących przyjazną przestrzeń do wypoczynku i integracji społecznej. - Poprawa dostępności i estetyki – wyrównanie poziomów nawierzchni, instalacja podjazdów i oznaczeń ułatwiających poruszanie się osobom starszym i z ograniczoną mobilnością. Efekty realizacji projektu: • Przywrócenie funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni wspólnej wewnątrz kwartału kamienic. • Podniesienie komfortu życia mieszkańców oraz estetyki tej części miasta. • Wzmocnienie tożsamości miejsca poprzez harmonijne połączenie zabytkowego charakteru z nowoczesnymi rozwiązaniami urbanistycznymi. • Zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności przestrzeni publicznej.

	• Zrównoważone gospodarowanie wodami opadowymi oraz zwiększenie udziału zieleni w centrum miasta. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostanie realizowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. uwzględni potrzeby wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	--

Projekt U4	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie przestrzeni wspólnej w obrębie kamienic Rynek 8–10 i Słowackiego 5–7, dz. 160/14, 160/13 i dz. 160/10
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój/ Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości
Zakres realizowanych działań	Projekt dotyczy kompleksowego remontu drogi dojazdowej oraz przestrzeni podwórkowej zlokalizowanej w kwartale kamienic przy ul. Rynek 8–10 oraz ul. Słowackiego 5 i 7 w Dusznikach-Zdroju. Celem inwestycji jest kompleksowa poprawa funkcjonalności, estetyki i bezpieczeństwa użytkowania tej przestrzeni przez mieszkańców oraz osoby korzystające z zaplecza kamienic. Prace obejmują wykonanie remontu nawierzchni drogi dojazdowej prowadzącej na podwórko, co wiąże się z naprawą istniejącej konstrukcji jezdni oraz dostosowaniem jej do obowiązujących standardów technicznych. Dodatkowo planowane jest wytyczenie jednoznacznego przebiegu drogi, co pozwoli na

	uporządkowanie ruchu kołowego i pieszego w obrębie posesji. W celu zwiększenia bezpieczeństwa przewiduje się montaż nowego oświetlenia — zarówno przy wjeździe na podwórze, jak i w rejonie boksu śmietnikowego, który stanowi istotny element zaplecza komunalnego dla mieszkańców. Integralną częścią projektu jest również wykonanie łącznika pieszego na wysokości boksu śmietnikowego, umożliwiającego bezpieczne i wygodne przejście w kierunku parkingu typu „Park & Drive”. Realizacja inwestycji ma na celu nie tylko poprawę infrastruktury technicznej, ale również podniesienie jakości życia lokalnej społeczności poprzez stworzenie funkcjonalnej, estetycznej i uporządkowanej przestrzeni wspólnej, która odpowiada współczesnym standardom urbanistycznym i społecznym. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostanie realizowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. uwzględni potrzeby wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.1. Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację • I.2. Programy edukacyjne i integracyjne dla dzieci i seniorów. Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	---

Nazwa projektu	„Modernizacja ciągu pieszo-rowerowego pomiędzy parkingiem Park & Drive a Rynkiem w Dusznikach-Zdroju”, dz. 138
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada modernizację istniejącego ciągu pieszo-rowerowego o długości około 90 metrów, łączącego parking Park & Drive z obszarem Rynku w Dusznikach-Zdroju. Inwestycja ma na celu poprawę bezpieczeństwa użytkowników, w szczególności pieszych i rowerzystów, podniesienie estetyki przestrzeni publicznej oraz ogólnej jakości życia mieszkańców i odwiedzających. W ramach zadania przewidziano kompleksową naprawę i wyrównanie nawierzchni wraz z ukształtowaniem odpowiednich spadków terenu umożliwiających skuteczne odprowadzanie wód opadowych, co znacząco ograniczy ryzyko zalewania i zastoisk wodnych. Istotnym elementem inwestycji jest wykonanie nowego systemu odwodnienia liniowego, który zapewni trwałość infrastruktury oraz komfort codziennego użytkowania. Dodatkowo wzdłuż całego odcinka przewidziano montaż energooszczędnego oświetlenia, które znacząco wpłynie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. Projekt uwzględnia również dostosowanie ciągu komunikacyjnego do potrzeb osób o szczególnych wymaganiach, w tym osób z niepełnosprawnościami, poprzez eliminację barier architektonicznych, łagodne nachylenia oraz zastosowanie materiałów antypoślizgowych. Całość przedsięwzięcia przyczyni się do funkcjonalnego i estetycznego połączenia ważnych punktów w strukturze miejskiej oraz wzmocni spójność komunikacyjną centrum miasta z jego zapleczem parkingowym. Projekt został zaplanowany z pełnym uwzględnieniem potrzeb osób o szczególnych wymaganiach, w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodziców z wózkami dziecięcymi. Ciąg komunikacyjny będzie pozbawiony barier architektonicznych, wyposażony w łagodne nachylenia i czytelne oznaczenia, co zapewni wszystkim użytkownikom równy i bezpieczny dostęp do przestrzeni publicznej. Realizacja inwestycji przyczyni się do funkcjonalnego połączenia zaplecza komunikacyjnego miasta z jego centralnym obszarem oraz wzmocni integracyjny charakter przestrzeni miejskiej, odpowiadając na potrzeby różnych grup społecznych. * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań:

	Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4 Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5 Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
--	--

Projekt U6	
Nazwa projektu	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 8-10 i ul. Słowackiego 1,5,7. dz. 160/10, 160/14, 160/13, 160/7
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój/ Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada kompleksową rewitalizację wnętrza kwartału miejskiego zlokalizowanego przy ulicach Rynek 8-10 oraz Słowackiego 1,5,7 w Dusznikach-Zdroju. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno prace infrastrukturalne, jak i działania estetyczno-funkcjonalne, mające na celu podniesienie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności przestrzeni oraz wzmocnienie walorów krajobrazowych i historycznych tej części miasta. Zakres działań: - Utworzenie powierzchni utwardzonych – wykonanie nawierzchni z materiałów trwałych i estetycznych (kostka brukowa, płyty kamienne) dostosowanych do charakteru zabytkowej zabudowy. - Budowa miejsc postojowych – wyznaczenie uporządkowanych stanowisk parkingowych dla mieszkańców i użytkowników okolicznych lokali, z uwzględnieniem miejsc dla osób z niepełnosprawnościami. - Wykonanie systemu odwodnienia – instalacja nowoczesnych rozwiązań odprowadzających wody opadowe (rynny, drenaże, kratki ściekowe), zapobiegających zalewaniu i degradacji nawierzchni. - Zagospodarowanie terenu zielenią – nasadzenia drzew, krzewów oraz bylin; wprowadzenie trawników i rabat ozdobnych z rodzimych gatunków roślin, podnoszących walory ekologiczne i estetyczne przestrzeni.

	- Montaż elementów małej architektury – ustawienie ławeczek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych oraz oświetlenia parkowego, tworzących przyjazną przestrzeń do wypoczynku i integracji społecznej. - Wykonanie łącznika pieszego z parkingu Park&Drive - Poprawa dostępności i estetyki – wyrównanie poziomów nawierzchni, instalacja podjazdów i oznaczeń ułatwiających poruszanie się osobom starszym i z ograniczoną mobilnością. Efekty realizacji projektu: • Przywrócenie funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni wspólnej wewnątrz kwartału kamienic. • Podniesienie komfortu życia mieszkańców oraz estetyki tej części miasta. • Wzmocnienie tożsamości miejsca poprzez harmonijne połączenie zabytkowego charakteru z nowoczesnymi rozwiązaniami urbanistycznymi. • Zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności przestrzeni publicznej. • Zrównoważone gospodarowanie wodami opadowymi oraz zwiększenie udziału zieleni w centrum miasta. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostanie realizowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. uwzględni potrzeby wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4 Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5 Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	---

Projekt U7	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Słowackiego 2, 2a, 4,6,8,10,12, dz. 147/15, 147/16, 147/23, 147/48, 147/5, 147/8, 148.
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój/ Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości
Zakres realizowanych działań	Projekt zakłada kompleksową rewitalizację wnętrza kwartału miejskiego zlokalizowanego przy ulicy Słowackiego 2, 2a, 4,6,8,10,12 w Dusznikach-Zdroju. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno prace infrastrukturalne, jak i działania estetyczno-funkcjonalne, mające na celu podniesienie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności przestrzeni oraz wzmocnienie walorów krajobrazowych i historycznych tej części miasta. Zakres działań: - Utworzenie powierzchni utwardzonych – wykonanie nawierzchni z materiałów trwałych i estetycznych (kostka brukowa, płyty kamienne) dostosowanych do charakteru zabudowy. - Budowa miejsc postojowych – wyznaczenie uporządkowanych stanowisk parkingowych dla mieszkańców i użytkowników okolicznych lokali, z uwzględnieniem miejsc dla osób z niepełnosprawnościami. - Wykonanie systemu odwodnienia – instalacja nowoczesnych rozwiązań odprowadzających wody opadowe (rynny, drenaże, kratki ściekowe), zapobiegających zalewaniu i degradacji nawierzchni. - Zagospodarowanie terenu zielenią – nasadzenia drzew, krzewów oraz bylin; wprowadzenie trawników i rabat ozdobnych z rodzimych gatunków roślin, podnoszących walory ekologiczne i estetyczne przestrzeni. - Montaż elementów małej architektury – ustawienie ławeczek, koszy na śmieci, stojaków rowerowych oraz oświetlenia parkowego, tworzących przyjazną przestrzeń do wypoczynku i integracji społecznej. - wykonanie nowego boksu śmietnikowego - Poprawa dostępności i estetyki – wyrównanie poziomów nawierzchni, instalacja podjazdów i oznaczeń ułatwiających poruszanie się osobom starszym i z ograniczoną mobilnością. Efekty realizacji projektu: • Przywrócenie funkcjonalności i atrakcyjności przestrzeni wspólnej wewnątrz kwartału kamienic.

	• Podniesienie komfortu życia mieszkańców oraz estetyki tej części miasta. • Wzmocnienie tożsamości miejsca poprzez harmonijne połączenie zabytkowego charakteru z nowoczesnymi rozwiązaniami urbanistycznymi. • Zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności przestrzeni publicznej. • Zrównoważone gospodarowanie wodami opadowymi oraz zwiększenie udziału zieleni w centrum miasta. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostanie realizowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. uwzględni potrzeby wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	---

Projekt U8	
Nazwa projektu	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Dusznikach-Zdroju wraz z infrastrukturą zewnętrzną
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Projekt obejmuje kompleksową modernizację budynków szkolnych wraz z otaczającą infrastrukturą zewnętrzną na terenie Dusznik-Zdroju przy ulicach: Wybickiego, Sportowej i Sprzymierzeńców. Celem inwestycji jest poprawa warunków nauki, bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania placówek oświatowych zarówno dla uczniów, jak i kadry pedagogicznej.

	Modernizacja dotyczy zarówno wnętrza budynku szkoły, jak i przestrzeni zewnętrznej – w tym boiska szkolnego oraz terenów przyległych, które pełnią funkcje rekreacyjne i komunikacyjne. Budynek szkolny zostanie poddany remontowi generalnemu obejmującemu m.in. modernizację instalacji wewnętrznych (elektrycznej, sanitarnej, grzewczej), wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, poprawę izolacji termicznej, a także odnowienie wnętrz – sal lekcyjnych, korytarzy i pomieszczeń administracyjnych. Dodatkowo planowane jest dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez montaż windy, likwidację barier architektonicznych oraz oznaczenia kontrastowe. W zakresie infrastruktury zewnętrznej projekt przewiduje przebudowę i modernizację boiska szkolnego, wykonanie nowej nawierzchni sportowej, montaż piłkochwyłów i elementów wyposażenia sportowego, a także zagospodarowanie terenów zielonych wokół szkoły. Zaplanowano również budowę lub remont chodników, ciągów pieszo-jezdných oraz montaż nowego oświetlenia terenu i elementów małej architektury (ławki, kosze, stojaki rowerowe). Zakres projektu: • Remont i modernizacja budynku szkoły (instalacje, elewacja, wnętrza) • Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej • Dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami • Modernizacja boiska szkolnego i terenu sportowego • Zagospodarowanie przestrzeni zewnętrznej – chodniki, zieleń, oświetlenie • Wprowadzenie elementów małej architektury Efekty realizacji projektu: Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy warunków edukacyjnych i sanitarnych w placówce, zwiększy bezpieczeństwo uczniów i personelu oraz poprawi dostępność obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zmodernizowane boisko oraz przestrzenie rekreacyjne stworzą warunki do aktywności fizycznej i integracji dzieci i młodzieży. Projekt wzmocni pozytywny wizerunek szkoły jako nowoczesnej i przyjaznej placówki edukacyjnej, a także przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej obiektów publicznych na terenie miasta.
--	--

	* * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.2. Programy edukacyjne i integracyjne dla dzieci i seniorów. • I.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja zachowań proklimatycznych Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.1 Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji • II.3. Nowe życie budynków i przestrzeni • II.5 Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	--

Projekt U9	
Nazwa projektu	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy ulicy Słowackiego 1 dz. 160/7
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości
Zakres realizowanych działań	Zakres projektu obejmuje remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych: - Elewację budynku do wysokości gzymsu nad parterem, - Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej poprzez jej obniżenie, - Wymiana zabytkowych drzwi wejściowych i montaż instalacji domofonowej, - Adaptację i unowocześnienie przestrzeni piwnicznych w budynku zabytkowym, - Renowację klatki schodowej (tynki, oświetlenie, balustrady, schody), - Usunięcie zawilgoceń między balkonem a stropem parteru. - Drenaż budynku Wszystkie prace prowadzone są zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków, z poszanowaniem historycznej substancji budynku oraz jego pierwotnej funkcji i formy Efektem realizacji projektu będzie poprawa jakości zamieszkiwania oraz przywrócenie utraconej wartości budynkom mieszkalnym na tym obszarze, jak również wzrost

	kapitału społecznego (wzrost integracji oraz lokalnej tożsamości). Realizacja inwestycji poprawi jakość przestrzeni wspólnych, ograniczy degradację substancji mieszkaniowej oraz zapewni bezpieczeństwa użytkowników. Działanie ma także wartość kulturową – poprzez zachowanie i odtworzenie zabytkowych elementów architektonicznych budynku oraz poprawę jego walorów estetycznych w kontekście zabytkowego centrum miasta. Infrastruktura powstała w wyniku realizacji przedsięwzięcia zostanie realizowana zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. uwzględni potrzeby wszystkich grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4. Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5. Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami • II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	---

Projekt U10	
Nazwa projektu	Między nami – międzypokoleniowe Duszniki
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój, Ośrodek Kultury
Zakres realizowanych działań	Projekt „Między nami – międzypokoleniowe Duszniki” jest propozycją działań społecznych, których celem jest budowanie więzi międzypokoleniowych, integracja mieszkańców i przeciwdziałanie izolacji społecznej w obszarze rewitalizacji. Projekt zakłada stworzenie cyklu różnorodnych aktywności i warsztatów, skierowanych do seniorów, dzieci, młodzieży oraz rodzin, z wykorzystaniem lokalnych zasobów – zarówno przestrzennych (np. świetlice, domy kultury), jak i społecznych (aktywni mieszkańcy, organizacje społeczne, wolontariusze). W ramach projektu planowane są regularne spotkania i warsztaty tematyczne, np. kulinarne, w trakcie których seniorzy

	będą dzielić się tradycyjnymi przepisami i umiejętnościami, a młodzież zaprezentuje nowoczesne pomysły kulinarne, co sprzyja wymianie doświadczeń. Warsztaty rękodzielnicze i artystyczne pozwolą łączyć wiedzę i zdolności manualne różnych pokoleń, a także tworzyć wspólne prace, które mogą stać się elementem dekoracyjnym przestrzeni miejskich (np. ozdoby sezonowe, wystawy lokalne). Projekt zakłada również edukację cyfrową seniorów, prowadzoną przez młodzież – naukę obsługi smartfonów, komunikatorów, korzystania z internetu czy e-usług, co zmniejszy wykluczenie cyfrowe wśród osób starszych i wzmocni ich niezależność. Ważnym elementem projektu są wydarzenia integracyjne, takie jak pikniki międzypokoleniowe, wspólne gotowanie, seanse filmowe, zajęcia sportowe czy gry miejskie, które mają na celu budowanie poczucia wspólnoty, wzmacnianie relacji sąsiedzkich i lepsze poznanie się mieszkańców różnych grup wiekowych. Działania te będą realizowane z udziałem lokalnych partnerów – szkół, bibliotek, organizacji pozarządowych oraz ośrodka pomocy społecznej. Efekty projektu rewitalizacyjnego obejmują przede wszystkim wzmocnienie kapitału społecznego i odbudowę relacji międzyludzkich, które w niektórych obszarach zostały osłabione przez problemy społeczne, bezrobocie czy starzenie się ludności. Projekt poprawi poczucie przynależności i bezpieczeństwa społecznego, zmniejszy wykluczenie seniorów, a młodym mieszkańcom pozwoli rozwinąć kompetencje miękkie i odpowiedzialność za lokalną społeczność. Efektem materialnym mogą być także wspólnie przygotowane przestrzenie (np. ogródki sąsiedzkie, wystawy), które nadadzą miejscom nową jakość i estetykę. W dłuższej perspektywie projekt wpłynie na większą integrację międzypokoleniową, aktywizację osób biernych społecznie, rozwój lokalnych tradycji oraz stworzenie klimatu współpracy, co jest niezbędne w procesie rewitalizacji obszarów zdegradowanych. * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.1. Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację • I.2. Programy edukacyjne i integracyjne dla dzieci i seniorów. • I.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja zachowań proklimatycznych.
--	---

	Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.4 Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimat
--	--

Projekt U11	
Nazwa projektu	Mobilne wsparcie – asystenci w działaniu
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój, Ośrodek Pomocy Społecznej
Zakres realizowanych działań	Projekt „Mobilne wsparcie – asystenci w działaniu” ma na celu bezpośrednie dotarcie do osób i rodzin z obszarów problemowych w gminie Duszniki-Zdrój, które wymagają pomocy w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, takich jak ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, niepełnosprawność, choroby przewlekłe czy wykluczenie społeczne. Projekt zakłada utworzenie zespołu mobilnych asystentów rodzinnych oraz opiekunów środowiskowych, którzy będą działać w terenie, odwiedzając mieszkańców w ich domach, rozpoznając potrzeby, udzielając wsparcia oraz pomagając w kontaktach z instytucjami publicznymi. Asystenci będą prowadzić indywidualną diagnozę sytuacji rodzinnej i opracowywać plany wsparcia dostosowane do potrzeb każdej osoby, obejmujące pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, poszukiwaniu pracy, organizacji opieki czy radzeniu sobie z codziennymi obowiązkami. Zakres działań przewiduje również wsparcie psychologiczne i edukacyjne dla rodzin wieloproblemowych oraz osób w trudnej sytuacji życiowej, w tym krótkie szkolenia i warsztaty dotyczące zarządzania budżetem domowym, edukacji cyfrowej, korzystania z e-usług publicznych czy podstawowych umiejętności życiowych. Szczególną grupą docelową są osoby starsze i samotne, które często doświadczają izolacji – asystenci będą organizować dla nich pomoc w codziennych czynnościach, takich jak zakupy czy drobne porządki, a także inicjować wspólne aktywności, by zmniejszyć poczucie osamotnienia. Projekt przewiduje także organizację grup samopomocowych i lokalnych spotkań integracyjnych, które będą wspierały budowanie więzi sąsiedzkich i wspólnotowych. Efektem projektu będzie poprawa jakości życia osób z obszarów zdegradowanych oraz ich większa aktywność społeczna. Dzięki regularnemu kontaktowi z asystentami mieszkańcy będą lepiej

	informowani o możliwościach wsparcia, co pozwoli na skuteczniejsze korzystanie z programów pomocowych, usług społecznych oraz narzędzi aktywizacji zawodowej. Projekt przyczyni się do zmniejszenia wykluczenia społecznego i cyfrowego, wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa oraz poprawy samodzielności osób objętych opieką. Pośrednim efektem będzie także zacieśnienie współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szkołami, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na terenie gminy, co pozwoli na bardziej skoordynowaną i skuteczną realizację działań pomocowych. W dłuższej perspektywie projekt ma szansę przyczynić się do zmniejszenia obciążenia systemu pomocy społecznej poprzez prewencyjne działanie w terenie i szybsze reagowanie na problemy społeczne. * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań: Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.1. Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację • I.4. Rozwój usług społecznych i opiekuńczych
--	---

Projekt U12	
Nazwa projektu	Zagospodarowanie budynku przy ul. Zdrojowej 8 w Dusznikach-Zdroju na potrzeby Domu Kultury, dz. 76
Podmiot(-y) realizujący(-e)	Gmina Miejska Duszniki-Zdrój
Zakres realizowanych działań	Projekt dotyczy przejęcia, remontu i adaptacji budynku zlokalizowanego przy ul. Zdrojowej 8 w Dusznikach-Zdroju z przeznaczeniem na nowoczesny Dom Kultury. Obiekt ten, należący obecnie do Skarbu Państwa, pozostaje niezagospodarowany i niewykorzystywany, co skutkuje jego postępującą degradacją techniczną oraz utratą potencjału społecznego i kulturalnego. Po przeprowadzeniu procedury formalnego przejęcia przez gminę, planowana jest jego kompleksowa modernizacja i przystosowanie do funkcji publicznej – jako centrum lokalnej aktywności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej.

	Zakres inwestycji obejmuje wykonanie niezbędnych prac remontowo-budowlanych, w tym wymianę instalacji, poprawę stanu technicznego konstrukcji, wykonanie izolacji termicznej oraz aranżację wnętrz zgodnie z przyszłą funkcją obiektu. Budynek zostanie dostosowany do obowiązujących norm dostępności, z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W ramach adaptacji przewiduje się wydzielenie przestrzeni na sale warsztatowe, salę widowiskową, pomieszczenia biurowe, zaplecze sanitarne oraz strefę spotkań dla mieszkańców. Celem projektu jest stworzenie otwartego i nowoczesnego ośrodka kultury, który będzie służył mieszkańcom miasta i gminy Duszniki-Zdrój jako miejsce spotkań, rozwoju artystycznego i integracji społecznej. Inwestycja w sposób bezpośredni przyczyni się do ożywienia śródmieścia, zagospodarowania pustostanu oraz zwiększenia dostępności do oferty kulturalnej dla różnych grup wiekowych i społecznych. Realizacja projektu uzależniona jest od zakończenia procesu przejęcia nieruchomości ze Skarbu Państwa przez gminę. * * * Projekt bezpośrednio realizuje następujące cele i kierunki działań Cel. I. Aktywna i spójna wewnętrznie społeczność lokalna • I.1. Włączenie społeczne osób narażonych na marginalizację • I.2. Programy edukacyjne i integracyjne dla dzieci i seniorów. • I.3. Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja zachowań proklimatycznych. • I.4. Rozwój usług społecznych i opiekuńczych Cel. II Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów oraz przestrzeni • II.1 Tworzenie warunków inwestycyjnych dla rozwoju infrastruktury turystyki i rekreacji • II.2. Zielone przestrzenie sprzyjające integracji i aktywności społecznej • II.3. Nowe życie budynków i przestrzeni • II.4 Rozwój terenów publicznych pod kątem potrzeb mieszkańców oraz adaptacji do zmian klimatu • II.5 Wysoka jakość infrastruktury technicznej • II.6. Dostosowanie obiektów i przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami
--	---

	• II.7. Modernizacja i wykorzystanie zabytków architektury
--	--

II.5 Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Komplementarność działań w zakresie rewitalizacji stanowi kluczowy element Programu Rewitalizacji. Zapewnienie właściwych powiązań i spójności pomiędzy przedsięwzięciami przyczyni się do efektywnego wdrożenia planu wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej.

Komplementarność przejawia się w różnych wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania. Poniżej scharakteryzowano mechanizmy, dzięki którym możliwe jest zapewnienie komplementarności pomiędzy przedsięwzięciami w zakresie rewitalizacji, a także pomiędzy działaniami różnych podmiotów na obszarze objętym rewitalizacją.

Zasada komplementarności przestrzennej

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą głównie w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji zgodnie ze zdiagnozowanymi problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi. Efekty osiągnięte w ramach działań oddziaływać będą pośrednio na wszystkie podobszary rewitalizacji. Zwrócono szczególną uwagę na wzajemne powiązania zaproponowanych przedsięwzięć szczególnie problematycznych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Działania infrastrukturalne realizowane stanowią bazę dla przedsięwzięć oraz inicjatyw społecznych (również tych, które zostaną wygenerowane dopiero w efekcie zapewnienia infrastruktury). Dzięki spełnieniu tego warunku zagwarantowana zostanie większa efektywność działań naprawczych. Realizacja zaplanowanych działań będzie zapobiegać dyfuzji stanu kryzysowego na inne obszary gminy. Projektując listę przedsięwzięć wzięto pod uwagę również istotny czynnik zachowania spójności społecznej – tzn., że w części przedsięwzięć będą również mogli uczestniczyć mieszkańcy spoza obszaru rewitalizacji. Niedopuszczalnym jest bowiem doprowadzenie do sytuacji przeniesienia sytuacji kryzysowej na inny obszar. Takie podejście pozwoli na minimalizację ryzyka rozprzestrzeniania się zjawiska wykluczenia społecznego i pogłębiania go przez działania rewitalizacyjne.

Zasada komplementarności problemowej

Zaprogramowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają służyć osiągnięciu wizji obszaru rewitalizacji w 2031 r., a więc także celów rewitalizacji. Powiązanie przedsięwzięć z celami rewitalizacji oraz odpowiadającymi im kierunkami działań zostało określone

w opisie każdego projektu zarówno na liście podstawowej, jak i na liście uzupełniającej. Tym samym stanowią one odpowiedź na zdiagnozowane we wszystkich sferach problemy.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w taki sposób, aby się dopełniały. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Przedsięwzięcia uzupełniające pozwolą na wzmocnienie pozytywnych efektów projektów podstawowych i przyczynią się do rozwoju obszaru rewitalizacji oraz osiągnięcia określonych celów rewitalizacji.

Tab. 4 Analiza spójności przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze zidentyfikowanymi problemami z uwzględnieniem sfer problemowych.

		sfera				
		społeczna	gospodarcza	przestrzenno-funkcjonalna	techniczna	środowiskowa
P1	Kompleksowa modernizacja rynku					
P2	Modernizacja budynku przedszkola i żłobka wraz z budową bezpiecznego dojazdu, dojścia i parkingu w Dusznikach-Zdroju					
P3	Modernizacja budynku będącego siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej					
U1	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy ul. Krakowskiej					
U2	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy Pl. Warszawy 4					
U3	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 7, 9 i ul. Sudecka 1					
U4	Zagospodarowanie przestrzeni wspólnej w obrębie kamienic Rynek 8–10 i Słowackiego 5–7					
U5	Modernizacja ciągu pieszo-rowerowego					

	między parkingiem Park & Drive a Rynkiem w Dusznikach-Zdroju”					
U6	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 8-10 i ul. Słowackiego 1,5,7.					
U7	Zagospodarowanie przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Słowackiego 2, 2a, 4,6,8,10,12					
U8	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Dusznikach-Zdroju wraz z infrastrukturą zewnętrzną					
U9	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy ulicy Słowackiego 1					
U10	Między nami – międzypokoleniowe Duszniki					
U11	Mobilne wsparcie – asystenci w działaniu					
U12	Zagospodarowanie budynku przy ul. Zdrojowej 8 w Dusznikach-Zdroju na potrzeby Domu Kultury					

Źródło: opracowanie własne.

W rozdz. IV wykazano ponadto spójność zapisów GPR z dokumentami strategicznymi i programowymi szczebla lokalnego i regionalnego. Dzięki tej spójności GPR staje się jednym z dokumentów wykonawczych dla strategii rozwoju gminy, programującym rozwój społeczny w powiązaniu z rozwojem przestrzennym, podporządkowanym mieszkańcom. Jednocześnie wpisuje się w założenia rozwojowe gminy, przez co zwiększa się prawdopodobieństwo osiągnięcia celów strategicznych rozwoju Gminy i Miasta Duszniki-Zdrój.

Zasada komplementarności proceduralno-instytucjonalnej

Spełnienie tej zasady możliwe jest dzięki spójnemu systemowi zarządzania wdrażaniem procesu rewitalizacji poprzez GPR. Opiera się on na istniejącej strukturze hierarchicznej, która stanowi cechę charakterystyczną funkcjonowania administracji publicznej. Jednocześnie pozwala to na egzekwowanie realizacji zamierzeń

rewitalizacyjnych i dokonywanie efektywnego monitoringu całego procesu. Szeroki proces uspołecznienia procesu przygotowania programu, działania promocyjne i informacyjne przyczynią się do osiągnięcia wysokiego stopnia akceptacji procesu rewitalizacji, a przez to także wysokiego poziomu współpracy międzysektorowej w realizacji przedsięwzięć. System wdrażania GPR został opisano w rozdz. III.

Poza wymienionymi w rozdz. III instytucjami i podmiotami, w nieco inny sposób we wdrażanie będą angażowane podmioty nefunkcjonujące w ramach systemu samorządu gminy.

W przypadku obiektów uznanych za zabytkowe (oraz układów przestrzennych) przeprowadzane będą uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, aby eksponować i podkreślać role walorów kulturowych obszaru rewitalizacji.

Zasada komplementarności międzyokresowej

GPR stanowi kontynuację procesu rewitalizacji zainicjowanego w Mieście Duszniki Zdrój przyjęciem do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Duszniki-Zdrój na lata 2016-2020. Zaprojektowane obecnie przedsięwzięcia w dużej mierze pośrednio oraz bezpośrednio uzupełniają zaplanowane projekty i stanowią ich kontynuację. Diagnoza sytuacji problemowych przygotowana na potrzeby LPR wskazała konieczności wdrożenia działań zmierzających przede wszystkim do poprawy stanu infrastruktury mieszkaniowej (kamienice zarządzane przez wspólnot mieszkaniowych) oraz publicznej (m.in. rewitalizacja muzeum, domu kultury, zapewnienie warunków dla rozwoju działalności kulturalnej, rewitalizacja przestrzeni publicznej). Zapewnienie technicznych warunków było szczególnie istotne w kontekście odpowiedzi mieszkańcom na zgłaszane przez nich potrzeby. W ramach realizacji projektów społecznych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój szczególny nacisk położono na aspekt społeczny, odpowiadając na potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych. Działania miały na celu przeciwdziałanie wykluczeniu, wzmacnianie integracji międzypokoleniowej oraz aktywizację społeczną i zawodową lokalnej społeczności.

Wśród zrealizowanych inicjatyw znalazły się m.in. zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień i radzenia sobie ze stresem, których celem była poprawa kondycji psychicznej mieszkańców oraz budowanie umiejętności prozdrowotnych. W celu wspierania postaw przedsiębiorczych zorganizowano również warsztaty z zakładania własnej działalności gospodarczej, umożliwiające uczestnikom zdobycie praktycznej wiedzy i przygotowanie do wejścia na rynek pracy.

Dzieci i młodzież mogły uczestniczyć w warsztatach plastycznych i tanecznych, które nie tylko rozwijały talenty artystyczne, ale także pełniły funkcję integracyjną. Realizowane były również pikniki sąsiedzkie i festyny, które odbywały się w przestrzeniach objętych rewitalizacją – ich celem było odbudowanie więzi społecznych, wzmacnianie tożsamości lokalnej oraz aktywne włączanie mieszkańców w życie wspólnoty.

Dodatkowo, wsparcie objęło szkolenia aktywizujące dla osób bezrobotnych, które pozwoliły uczestnikom na podniesienie kwalifikacji zawodowych i zwiększenie szans na

zatrudnienie. Realizacja tego katalogu działań pozwoliła na lepsze wykorzystanie potencjału społecznego gminy, wzmacniając fundamenty dalszego rozwoju społeczności lokalnej i przygotowując grunt pod działania w ramach nowego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Miasto Duszniki-Zdrój od lat realizuje szereg zadań inwestycyjnych i społecznych, które przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wspierają rozwój miasta w sposób zrównoważony. Projekty te są finansowane zarówno ze środków własnych gminy, jak i zewnętrznych źródeł krajowych oraz unijnych, co umożliwia skuteczną realizację ambitnych celów lokalnych. Działania te wpisują się także w założenia procesu rewitalizacji, odpowiadając na realne potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Wśród najważniejszych kierunków realizowanych zadań znajdują się:

- przebudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, w tym poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa ruchu,
- kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w celu poprawy efektywności energetycznej i ograniczenia emisji zanieczyszczeń,
- rewitalizacja przestrzeni miejskich, w tym m.in. modernizacja Alei Fryderyka Chopina, która pełni zarówno funkcję rekreacyjną, jak i uzdrowiskową,
- rozwój usług publicznych poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną, takie jak obiekty przedszkolne, sportowe i rekreacyjne,
- prace konserwatorskie i adaptacyjne w zabytkowych obiektach miasta, wspierające ochronę dziedzictwa kulturowego,
- rozbudowa i modernizacja miejskiego systemu monitoringu jako element wzmacniania bezpieczeństwa publicznego i ładu przestrzennego.

Dotychczasowe doświadczenie Dusznik-Zdroju w skutecznym pozyskiwaniu i rozliczaniu środków zewnętrznych stanowi mocny fundament dla realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Pozwala to zakładać, że wdrażanie GPR również będzie wspierane finansowo z dostępnych funduszy krajowych i unijnych, zwiększając realność i trwałość planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zasada komplementarności źródeł finansowania

Zapewnienie komplementarności problemowej w ramach rewitalizacji w Gminie Duszniki-Zdrój związane jest komplementarnością źródeł finansowania. Wśród przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono różną strukturę finansowania. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne finansowane będą ze środków publicznych (wkład własny Gminy, programy krajowe) oraz w ramach możliwego wsparcia z regionalnych, krajowych oraz unijnych programów (np. Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027). Komplementarność źródeł finansowania obejmie również synergię pomiędzy projektami społecznymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego czy programów ministerialnych) oraz infrastrukturalnymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub środków krajowych).

II. 6 Ramy finansowe

Tab. 5 Szacunkowe ramy finansowe

Przedsięwzięcie		Wartość zadania	możliwe źródła finansowania
P1	Kompleksowa modernizacja rynku	3 200 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
P2	Modernizacja budynku przedszkola i żłobka wraz z budową bezpiecznego dojazdu, dojścia i parkingu w Dusznikach-Zdroju	2 100 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
P3	Modernizacja budynku będącego siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej	2 100 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U1	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy ul. Krakowskiej	650 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U2	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy Pl. Warszawy 4	500 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U3	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 7, 9 i ul. Sudecka 1	550 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U4	Zagospodarowanie przestrzeni wspólnej w obrębie kamienic Rynek 8–10 i Słowackiego 5–7	700 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U5	Modernizacja ciągu pieszo-rowerowego pomiędzy parkingiem Park & Drive a Rynkiem w Dusznikach-Zdroju	200 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U6	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 8-10 i ul. Słowackiego 1,5,7.	650 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U7	Zagospodarowanie przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Słowackiego 2, 2a, 4,6,8,10,12	500 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U8	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Dusznikach-Zdroju wraz z infrastrukturą zewnętrzną	1 200 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U9	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy ulicy Słowackiego 1	500 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U10	Między nami – międzypokoleniowe Duszniki	120 000,00	Środki zewnętrzne (m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe), budżet Gminy
U11	Mobilne wsparcie – asystenci w działaniu	150 000,00	środki własne gminy, środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

			środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe
U12	Zagospodarowanie budynku przy ul. Zdrojowej 8 w Dusznikach-Zdroju na potrzeby Domu Kultury	1 600 000,00	środki własne gminy, środki Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji otrzymanych z Urzędu Gminy Duszniki-Zdrój

III. SYSTEM WDRAŻANIA

III.1 Struktura zarządzania

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne (art. 3 ust. 1). Oznacza to, iż to Gmina inicjuje proces rewitalizacji poprzez wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także przystąpienie do prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, koordynuje wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także – poprzez podejmowane uchwały – kreuje otoczenie dla procesu rewitalizacji. Jednocześnie – mimo że gmina stanowi „oś” całego procesu – niemożliwe jest realizowanie programu rewitalizacji bez zbudowania wsparcia społecznego oraz szerokiej koalicji podmiotów realizujących i współpracujących przy wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym w szczególności organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami, administracją powiatową i rządową, podmiotami realizującymi uprawnienia Skarbu Państwa.

Zarządzanie Programem Rewitalizacji realizowane będzie zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji. W proces wdrażania dokumentu zaangażowani zostaną:

Podmiot/jednostka	Zakres działań
Burmistrza Miasta Duszniki-Zdrój	zatwierdzenie Programu Rewitalizacji oraz raportów ze stopnia realizacji
Rada Miejska w Dusznikach-Zdroju	uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Duszniki-Zdrój oraz jego ewentualnych aktualizacji
Komitet Rewitalizacji	Zespół, którego głównym celem jest monitorowanie i opiniowanie działań związanych z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji. Pełni funkcję forum dialogu między interesariuszami a władzami samorządowymi, wspierając podejmowanie decyzji dotyczących kierunków rozwoju miasta. Komitet będzie liczył maksymalnie 9 członków, a w jego skład wejdą przedstawiciele różnych grup społecznych, w tym: • mieszkańcy obszaru rewitalizacji, • przedstawiciele lokalnych przedsiębiorców, • reprezentanci organizacji społecznych i nieformalnych grup działających na terenie gminy, • właściciele i zarządcy nieruchomości objętych programem rewitalizacji, • przedstawiciele Urzędu Gminy. Komitet będzie spotykać się regularnie, minimum raz do roku, a jego członkowie będą mieli możliwość opiniowania dokumentów oraz proponowania inicjatyw poprawiających jakość życia mieszkańców. Jego głównym zadaniem będzie również ocena skuteczności podejmowanych działań rewitalizacyjnych Funkcjonowanie Zespołu zapewni skuteczne zarządzanie wdrażaniem GPR oraz przyczyni się do właściwego prowadzenia procesu wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Pozwoli również na możliwie szybkie reagowanie na zmiany oraz bariery w procesie wdrażania zapisów GPR.
Realizatorzy przedsięwzięć	Realizowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, informowanie o

	postępie w zakresie rzeczowym i finansowym, informowanie o ewentualnych zmianach w projektach.
--	--

Realizacja konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych złożonych przez gminę oraz jednostki organizacyjne, zależeć będzie od podjęcia uchwał przede wszystkim dotyczących budżetu gminy przez Radę Miejską w Dusznikach-Zdroju. Wykonanie tych uchwał leży w gestii organu wykonawczego, czyli Burmistrza Miasta Duszniki-Zdrój. Zapewni to stabilność i wysoką jakość realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w związku z szerokim doświadczeniem pracowników merytorycznych komórki organizacyjnej Urzędu w zakresie rewitalizacji. Ponadto wydział ten odpowiada za poszukiwanie dodatkowych możliwości finansowania przedsięwzięć, co jest istotne ze względu na ograniczone możliwości finansowe budżetu gminy. Do obowiązków tego Wydziału w kontekście wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji należeć będzie zatem:

- koordynowanie i monitorowanie projektów realizowanych w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- nadzorowanie, promowanie i nawiązywanie współpracy z partnerami społecznymi, gospodarczymi i innymi, które prowadzą lub chcą prowadzić działalność na obszarze rewitalizacji,
- rekomendowanie Komitetowi Rewitalizacji zmian w GPR,
- inicjowanie i organizacja procesu monitorowania i ewaluacji GPR,
- inicjowanie przeglądu polityk publicznych/sektorowych w aspekcie działań planowanych i prowadzonych na obszarze rewitalizacji,
- pozyskiwanie informacji o realizowanych i planowanych do realizacji programach i projektach miejskich w obszarze rewitalizacji,
- przygotowanie projektów aktualizacji GPR i nadzorowanie procedur z tym związanych (w tym konsultacje społeczne),
- nadzorowanie polityki informacyjnej gminy w zakresie rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji to jeden z dokumentów programowych, pełniących rolę wykonawczą względem m.in. dokumentu wyższego rzędu, jakim jest strategia rozwoju gminy. Opracowanie dokumentów strategicznych i dokumentów wykonawczych to podstawowe zadanie (a w niektórych przypadkach także obowiązek) jednostek samorządu terytorialnego. Z tego względu realizacja prac przygotowawczych (opracowanie dokumentu) oraz wdrożeniowych to zadanie pracowników samorządowych. W przypadku Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój opracowanie dokumentu zlecono ekspertom, natomiast wdrażanie będzie realizowane własnymi zasobami pracowników i nie będzie w związku z tym pociągało za sobą dodatkowych kosztów do budżetu gminy. Funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji również nie generuje dodatkowych kosztów, ewentualne mogą wynikać z zapraszania do udziału

w jego pracach ekspertów zewnętrznych, jednak zakłada się, że będzie to rzadka sytuacja, uzależniona od możliwości finansowych gminy.

Wdrażanie GPR będzie zgodne z poniższym harmonogramem:

Tab. 6 Ramowy harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031 roku.

Przedsięwzięcie		2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
P1	Kompleksowa modernizacja rynku							
P2	Modernizacja budynku przedszkola i żłobka wraz z budową bezpiecznego dojazdu, dojścia i parkingu w Dusznikach-Zdroju							
P3	Modernizacja budynku będącego siedzibą Ośrodka Pomocy Społecznej							
U1	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy ul. Krakowskiej							
U2	Modernizacja zabytkowej kamienicy (Wspólnota Mieszkaniowa i Nieruchomości) przy Pl. Warszawy 4							
U3	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 7, 9 i ul. Sudecka 1							
U4	Zagospodarowanie przestrzeni wspólnej w obrębie kamienic Rynek 8–10 i Słowackiego 5–7							
U5	Modernizacja ciągu pieszo-rowerowego pomiędzy parkingiem Park & Drive a Rynkiem w Dusznikach-Zdroju”							
U6	Modernizacja przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Rynek 8-10 i ul. Słowackiego 1,5,7.							
U7	Zagospodarowanie przestrzeni wewnętrznej kamienic – Duszniki-Zdrój, ul. Słowackiego 2, 2a, 4,6,8,10,12							
U8	Modernizacja infrastruktury edukacyjnej w Dusznikach-Zdroju wraz z infrastrukturą zewnętrzną							
U9	Modernizacja zabytkowej kamienicy przy ulicy Słowackiego 1							
U10	Między nami – międzypokoleniowe Duszniki							
U11	Mobilne wsparcie – asystenci w działaniu							
U12	Zagospodarowanie budynku przy ul. Zdrojowej 8 w Dusznikach-Zdroju na potrzeby Domu Kultury							

Źródło: opracowanie własne.

III.2 System monitorowania i oceny

Właściwie zaprojektowany system monitorowania programu rewitalizacji zapewnia jego skuteczną i efektywną realizację oraz pozwala na szybką reakcję w przypadku pojawienia się wszelkich komplikacji. Odpowiednio zaprojektowany, pozwala w najbardziej racjonalny sposób wydatkować środki publiczne przeznaczone na

działania rewitalizacyjne. Dzięki zastosowaniu właściwych procedur instytucje publiczne mogą dokonywać przesunięć w ramach posiadanego budżetu, kierując środki tak, by zmaksymalizować spodziewane efekty. Sprawny monitoring pozwala na dokonywanie systematycznej i zobiektywizowanej oceny aktualności dokumentu oraz stopnia jego realizacji. W praktycznym ujęciu system monitoringu musi pozwalać administracji samorządowej na sprawdzanie, czy GPR jest realizowany zgodnie z założeniami. Dotyczy to w szczególności określenia, czy przedsięwzięcia rewitalizacyjne wdraża się zgodnie z założonym harmonogramem, budżetem i efektami.

W wymiarze operacyjnym monitoring będzie realizowany w odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Będzie on przeprowadzany raz do roku, a wypracowane w wyniku tej procedury wnioski, stanowić będą element raportu o stanie gminy. Od strony organizacyjnej za realizację monitoringu oraz opracowanie raportu podsumowującego odpowiadać będzie Wydział Infrastruktury i Zamówień Publicznych przy współpracy z podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zbieraniu, systematyzowaniu i prezentacji pozyskanych danych służy poniższa karta monitoringu GPR.

Tab. 7 Karta monitoringu procesu rewitalizacji.

	Podjęte działania	Planowany okres zakończenia	Poziom zaangażowania prac [%]	Zidentyfikowane problemy	Planowane/ podjęte działania naprawcze
P1					
...					
U1					
...					

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo monitorowany będzie postęp rzeczowy, odnoszący się do oceny aktualności i stopnia realizacji programu. Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do określenia poprzez oszacowanie stopnia wdrożenia interwencji publicznej implementowanej w formie konkretnych działań/projektów naprawczych. Ustrukturyzowana analiza zachodzących na płaszczyźnie społeczno-gospodarczej zmian, pozwoli ocenić poziom skuteczności eliminacji procesów degradacji i ich negatywnych konsekwencji. Ponadto w wyniku powadzonego procesu możliwe będzie stwierdzenie, czy nie pojawiają się nowe, niezdiagnozowane wcześniej problemy społeczne. Niniejszy program podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji raz na 3 lata. W przypadku monitorowania skutków realizacji programu za wartości bazowe przyjmuje się wartość wskaźników dla obszaru rewitalizacji wyliczoną w ramach delimitacji obszaru rewitalizacji.

Niezbędnym elementem zaprojektowanego systemu monitoringu będzie gromadzenie danych statystycznych spójnych z informacjami wykorzystanymi podczas wyznaczania obszaru rewitalizacji. Podstawowym źródłem informacji będą:

- Główny Urząd Statystyczny,
- Urząd Gminy
- jednostki organizacyjne Gminy,
- instytucje zewnętrzne
- inne, możliwe dostępne źródła informacji.

Monitoring obejmie następujące wskaźniki:

Tab. 8. Wskaźniki rezultatu procesu rewitalizacji.

Wskaźniki rezultatu	Wartości dla obszaru rewitalizacji	Pożądany kierunek zmian wskaźnika
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby osób gminy Duszniki-Zdrój [%]	33,13	spadek lub utrzymanie na tym poziomie
Udział osób otrzymujących pomoc społeczną w ogólnej liczbie mieszkańców [%].	2,57	spadek
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	49,50	spadek
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	52,48	spadek
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej [%]	18,81	spadek
Przestępstwa i wykroczenia stwierdzone w przeliczeniu na 1000 mieszkańców [%]	67,84	spadek
Średnia frekwencja w wyborach parlamentarnych i prezydenckich gminie Duszniki-Zdrój [%]	58,44	wzrost
Udział podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców [%]	13,74	wzrost
Udział długości zdegradowanej sieci wodociągowej [m]	535,36	spadek
Udział długości zdegradowanej sieci kanalizacyjnej [m]	823,00	spadek
Udział obiektów zabytkowych w danej jednostce analitycznej w ogóle zabytków gminy [%]	6,08	utrzymanie na tym poziomie
Udział budynków, w których wykazano użytkowanie źródła ciepła na paliwa stałe w ogólnej liczbie zgłoszonych z danej jednostki do CEEB budynków [%]	34,93	utrzymanie na tym poziomie

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 9. Wskaźniki produktu i rezultatu dla procesu rewitalizacji.

Wskaźnik	Wartość docelowa
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	0,70 ha
Powierzchnia miejsc postojowych	0,13
Długość modernizowanej drogi	120 m
Długość budowanego chodnika	100 m

Długość ciągu pieszo-rowerowego	90 m
Liczba przebudowanych obiektów	2
Liczba osób korzystających z zagospodarowanego terenu, w tym organizowanych tam wydarzeń	1 500 os./rok
Liczba osób uczestniczących w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych w ciągu roku	200 os.
Liczba wyremontowanych/przebudowanych budynków	10

Źródło: opracowanie własne.

Na poziomie strategicznym ocena – dokonywana raz na 3 lata - obejmie także refleksję nad strukturą zarządzania procesem rewitalizacji, natomiast coroczne monitorowanie wykaże poziom zaangażowania interesariuszy rewitalizacji we wdrażanie programu. Jednocześnie pozyskane na różnych etapach monitoringu dane pozwolą na bieżące reagowanie na zmiany w otoczeniu. Pozwoli to zdiagnozować największe wyzwania i ewentualnie dokonać zmiany w strukturze dokumentu. Sytuacja społeczno-ekonomiczna zarówno w samej gminie, jak i otoczeniu, jest na tyle dynamiczna, że nie można traktować niniejszego programu jako sztywnej struktury o niezmienniej formie. W oparciu o wskazania i rekomendacje wskazane w raporcie możliwe będzie określenie przyczyn występowania ewentualnych problemów podczas wdrażania Programu. Tym samym możliwe będzie opracowanie zestawu narzędzi naprawczych, które pozwolą na wprowadzenie stosownych korekt w celu efektywnej realizacji programu. Proponowane działania naprawcze mogą obejmować:

- aktualizację zapisów dotyczących diagnozy lub celów PR - w przypadku zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej, która wpływa na cele wskazane w PR;
- korektę zapisów dotyczących przedsięwzięć rewitalizacyjnych – w przypadku zgłoszenia przez wykonawcę projektu zmian zakresu, wartości zadania lub wskaźników realizacji;
- zwiększenie intensywności działań promocyjnych, komunikacyjnych i edukacyjnych w przypadku braku aktywności interesariuszy;

W przypadku, gdy realizacja GPR nie będzie dawała szansy na osiągnięcie założonych wskaźników (wynik oceny), czy też zmieni się otoczenie prawne bądź ekonomiczne, Gmina powinna dokonać aktualizacji programu. W takim wypadku Burmistrz - w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji - przygotowuje wniosek do Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdrój o zmianę GPR, zawierający m.in. ocenę aktualności i stopnia realizacji programu. Realizacja całej procedury wymagać będzie organizacji konsultacji społecznych, przeprowadzenia opiniowania dokumentu przez instytucje wskazane w art. 17 ustawy o rewitalizacji (z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w art. 23 ust. 2 wskazanej ustawy) oraz procedury środowiskowej - zgodnie z ustawą o informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Istotną, aktywną rolę we wskazanej procedurze,

Burmistrz powinien zapewnić Komitetowi Rewitalizacji, który może m.in. oceniać zgłoszone w ramach konsultacji społecznych propozycje zmiany zapisów w GPR.

III.3 Zmiany w uchwałach

Nie przewiduje się konieczności zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy, o których mowa w art. 21 ust 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Nie ma konieczności wprowadzenia zmian do treści uchwały dotyczących powoływania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji, którą przygotowywano równolegle z Gminnym Programem Rewitalizacji.

III.4 Specjalna strefa rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przewiduje się możliwość ustanowienia na 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji – zgodnie z dyspozycją ustawy – będzie przedmiotem odrębnej uchwały Rady Miejskiej w Dusznikach Zdrój.

III.5 Rewitalizacja a planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Na podstawie aktualnie obowiązujących MZP ustalono, że w granicach administracyjnych gminy występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%, czyli raz na 10 lat), średnie (1%, czyli raz na 100 lat) i niskie (0,2%, czyli raz na 500 lat) oraz występuje w niej zagrożenie całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego

Obszary takie występują również w granicach obszaru rewitalizacji.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązuje zakaz zabudowy. Zagospodarowanie terenów znajdujących się na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jest możliwe na podstawie odrębnych przepisów. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się m.in. gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji mogących zanieczyścić wody, jak również lokalizacji nowych cmentarzy. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może – w drodze decyzji – zwolnić od wymienionych wyżej zakazów, określając warunki niezbędne do ochrony jakości wód. Przy tym przepis art. 77 ust. 3 ustawy umożliwiający uzyskanie tego zwolnienia należy stosować bardziej jak wyjątek niż regułę, w przypadku inwestycji o wyższym celu społecznym, niezbędnej infrastruktury i w przypadku braku możliwości innej lokalizacji obiektów. Należy także na tych obszarach zapewnić swobodny przepływ wód powodziowych poprzez zakaz nowej zabudowy.

Wprowadza się nakaz realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w technologii uwzględniającej możliwość zalania wodami wezbraniowymi, minimalizującej straty powodziowych, przy zastosowaniu materiałów budowlanych o ograniczonej nasiąkliwości i odpornych na działanie wody z zabezpieczeniem wszelkich obiektów infrastruktury technicznej (sieci, urządzeń i instalacji) przed uszkodzeniami w czasie powodzi.

Zmiany w suikzp i mpzp

Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych stanowią Załącznik do GPR (w formie mapy).

Nie przewiduje się uchwalania miejscowego planu rewitalizacji.

Gmina nie posiada uchwalonego Planu ogólnego. Jego zapisy będą przygotowywane z uwzględnieniem Gminnego Programu Rewitalizacji.

III.6 Włączenie interesariuszy w proces rewitalizacji

Prace na etapie przygotowania Programu Rewitalizacji prowadzone były z uwzględnieniem włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów w proces rewitalizacji. Są to tzw. interesariusze rewitalizacji – osoby, podmioty związane z obszarem rewitalizacji, które jednocześnie są odbiorcami efektów rewitalizacji, ale również mogą stanowić o jej kluczowych kierunkach i przedsięwzięciach. W grupie interesariuszy angażowanych w proces rewitalizacji na etapie jej przygotowania oraz wdrażania i monitorowania wymienić należy:

- mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze rewitalizacji swoją działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze rewitalizacji swoją działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,

Informacje o każdym etapie związanym z udziałem społeczeństwa były zamieszczane na stronie internetowej (<https://duszniki.pl/>).

W pierwszym etapie włączania interesariuszy w proces rewitalizacji zorganizowano konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Duszniki-Zdrój. Ogłoszenie Burmistrza Miasta Duszniki-Zdrój o rozpoczęciu konsultacji społecznych projektu uchwały zostało opublikowane w dniu 22 stycznia 2025 r. na urzędowej stronie <https://duszniki.pl/konsultacje-dot-obszaru-zdegradowanego-i-obszaru-rewitalizacji/>.

Konsultacje społeczne prowadzone były w okresie 22 stycznia 2025 – 26 lutego 2025. W ramach procesu konsultacji zorganizowano spotkanie otwarte dla mieszkańców – 6 lutego 2025, godz. 16:00.

Po przyjęciu przez Radę Miasta Duszniki-Zdrój uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, przystąpiono do prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031. Do prac nad dokumentem przystąpiono na podstawie uchwały XIV/106/25 Rady Miejskiej Dusznikach-Zdroju z dnia 27 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031.

Informacja o przystąpieniu do opracowania dokumentu była publikowana w taki sposób, aby dotarła do jak największej liczby odbiorców – interesariuszy rewitalizacji.

Równolegle przygotowywano uchwałę dotyczącą powoływania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji, którego zadaniem jest wspieranie działań Burmistrza na obszarze rewitalizacji. Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, przeprowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotawczą-doradczą Burmistrza w sprawach dotyczących opracowania i wdrażania gminnego programu rewitalizacji oraz oceny przebiegu procesu rewitalizacji.

IV. POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031 ma charakter lokalny i odpowiada na problemy, które zostały zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, jednocześnie organizuje rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego. Poniżej przygotowano analizę spójności GPR z dokumentami obowiązującymi w gminie oraz z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, a także wskazano, w jaki sposób cele i kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji wpływają na realizację celów i założeń programów i dokumentów na poziomie regionalnym i krajowym.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Założenia przyświecające działaniom rewitalizacyjnym mają na celu stworzyć przestrzeń spójną i odpowiadającą potrzebom społecznym. Tym samym wpisują się pośrednio i bezpośrednio w realizację polityki przestrzennej na poziomie regionalnym. Program rewitalizacji wpisuje się w poniższe cele:

Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy.

- Kierunek 1.1. Wzmocnienie potencjału ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych poprzez integrację z ich obszarami funkcjonalnymi.

- Kierunek 1.2. zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją.
- Kierunek 1.3. Zwiększenie dostępności przestrzeni i usług publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu

- Kierunek 2.1. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030

Gminny Program Rewitalizacji roku jest zgodny z dokumentem szczebla regionalnego w następujących celach:

Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu.

Cel operacyjny 1.1. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich.

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.

Cel operacyjny 2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej.

Cel operacyjny 2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych.

Cel operacyjny 2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych.

Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego.

Cel operacyjny 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich.

Cel operacyjny 3.2. Wzrost społecznej integracji.

Cel operacyjny 3.3. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny 3.4. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych.

Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.

Cel operacyjny 4.1. Poprawa stanu środowiska.

Cel operacyjny 4.2. Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego.

Strategia Rozwoju Gminy Duszniki Zdrój na lata 2024-2030

Gminny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Duszniki Zdrój jest zgodny z Strategią Rozwoju Gminy Duszniki Zdrój na lata 2024-2030

Cel strategiczny I – Wysoka jakość usług publicznych

- Cel operacyjny I.1 – Funkcjonalna infrastruktura społeczna

Kierunki rozwoju:

- Remonty budynków wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego gminy wraz ze stosowaniem rozwiązań ograniczających zużycie mediów

- Wykreowanie w szkołach przestrzeni wspólnych, sprzyjających integracji uczniów
- Likwidowanie barier architektonicznych w obiektach publicznych
- Modernizacje budynków użyteczności publicznej, zwiększające ich funkcjonalność oraz poprawiające warunki pracy i korzystania z nich mieszkańców

Cel operacyjny I.2 – Nowoczesne usługi publiczne, budujące wspólnotę lokalną

Kierunki rozwoju:

- Organizacja przedsięwzięć międzypokoleniowych oraz integrujących wszystkich mieszkańców
- Stworzenie systemu wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych przy współpracy z innymi podmiotami
- Poprawa poziomu komunikacji między różnymi grupami społecznymi oraz sektorami (przedsiębiorcy, urzędnicy, itp.)

Cel strategiczny II – Lokalne walory kulturowe i przyrodnicze podstawą dla rozwoju gospodarczego

- Cel operacyjny II.1 – Gmina przyjazna przedsiębiorcom

✓ Kierunki rozwoju:

- Podjęcie starań na rzecz kształcenia kadr niezbędnych z punktu widzenia rozwoju lokalnych przedsiębiorstw
- Wsparcie lokalnych firm w formie szkoleniowo-doradczej
- Rozwój infrastruktury technicznej
- Stworzenie, promocja i jasne komunikowanie oferty gospodarczej gminy, w tym oferty terenów pod inwestycje, zabudowę mieszkaniową i inne funkcje
- Utworzenie forum współpracy i komunikacji z przedsiębiorcami

Cel strategiczny III – Wspólna przestrzeń

- Cel operacyjny III.1 – Wydajna i proekologiczna infrastruktura

✓ Kierunki rozwoju:

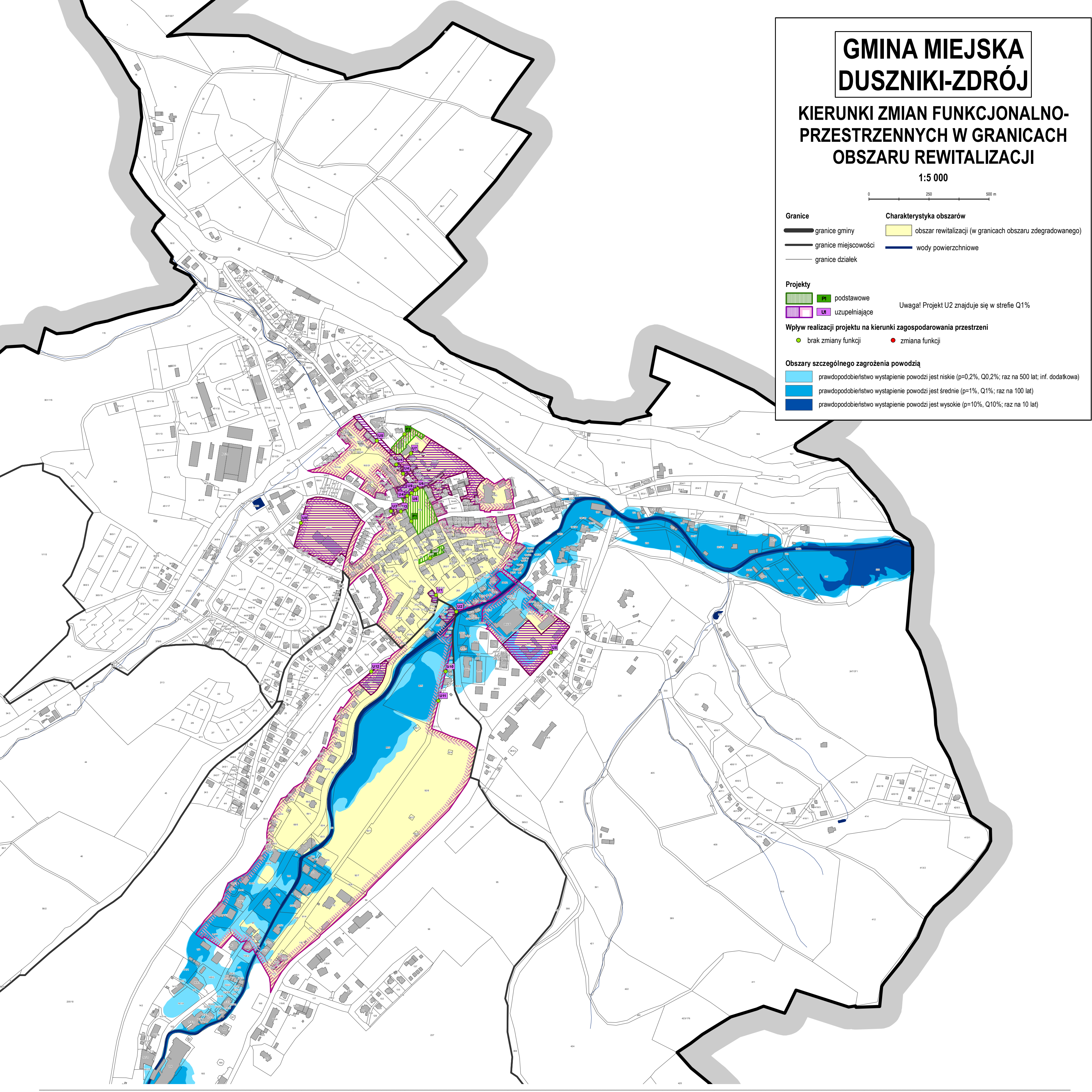
- Dbłość o ład przestrzenny m.in. poprzez zwiększanie pokrycia terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz zachowanie naturalnych i kulturowych walorów krajobrazu miasta (np. opracowanie zasad umieszczania reklam w przestrzeni)
- Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- Poprawa efektywności energetycznej budynków oraz rozwój stosowania OZE
- Cel operacyjny III.2 – Uporządkowana przestrzeń Kierunki rozwoju:
- Modernizacja przestrzeni publicznych pod kątem tworzenia miejsc spotkań dla różnych grup mieszkańców
- Kontynuowanie działań związanych z remontami ulic, placów miejskich oraz budynków mieszkalnych
- Tworzenie terenów zielonych na osiedlach

- Konsekwentne dostosowywanie przestrzeni publicznych i budynków do osób ze szczególnymi potrzebami

SPIS TABEL

Tab. 1 Wskaźniki wykorzystane do analizy sytuacji kryzysowej w gminie Duszniki-Zdrój.	6
Tab. 2. Zestawienie wskaźników dla gminy Duszniki Zdrój obszar zdegradowany	7
Tab. 3. Zestawienie wskaźników dla Gminy Duszniki Zdrój i obszaru rewitalizacji.....	8
Tab. 4 Analiza spójności przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze zidentyfikowanymi problemami z uwzględnieniem sfer problemowych.....	49
Tab. 5 Szacunkowe ramy finansowe.....	53
Tab. 6 Ramowy harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031 roku.	57
Tab. 7 Karta monitoringu procesu rewitalizacji.....	58
Tab. 8. Wskaźniki rezultatu procesu rewitalizacji.....	59
Tabela 9. Wskaźniki produktu i rezultatu dla procesu rewitalizacji.....	59

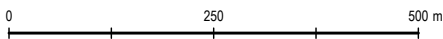
Załącznik Mapa kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

GMINA MIEJSKA DUSZNIKI-ZDRÓJ

KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO- PRZESTRZENNYCH W GRANICACH OBSZARU REWITALIZACJI

1:5 000

- Granice**

 - granice gminy
 - granice miejscowości
 - granice działek
- Charakterystyka obszarów**

 - obszar rewitalizacji (w granicach obszaru zdegradowanego)
 - wody powierzchniowe
- Projekty**

 - podstawowe
 - uzupełniające

Uwaga! Projekt U2 znajduje się w strefie Q1%
- Wpływ realizacji projektu na kierunki zagospodarowania przestrzeni**

 - brak zmiany funkcji
 - zmiana funkcji
- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią**

 - prawdopodobieństwo wystąpienie powodzi jest niskie (p=0,2%, Q0,2%; raz na 500 lat; inf. dodatkowa)
 - prawdopodobieństwo wystąpienie powodzi jest średnie (p=1%, Q1%; raz na 100 lat)
 - prawdopodobieństwo wystąpienie powodzi jest wysokie (p=10%, Q10%; raz na 10 lat)

Uzasadnienie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Duszniki-Zdrój na lata 2025-2031 programuje przedsięwzięcia prorozwojowe na obszarze rewitalizacji określonym w uchwale nr XIII/103/2025 Rady Miejskiej w Dusznikach-Zdroju z dnia 27 lutego 2025 w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Duszniki Zdrój (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 7 marca 2025 r., poz. 1171).

Gminny Program Rewitalizacji zawiera następujące elementy, wynikające wprost z ustawy o rewitalizacji: szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na tym obszarze; opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych; opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji; cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk; opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych; mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych; szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych; opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu; system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji; określenie niezbędnych zmian w uchwale, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego; określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji; wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania; wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, załącznik graficzny przedstawiający, podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji podlegał także opiniowaniu przez wymienione w ustawie o rewitalizacji podmioty:

Zarządu Powiatu Kłodzkiego w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu; Zarządu Województwa Dolnośląskiego w zakresie zgodności z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego oraz Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030; Wojewody Dolnośląskiego w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego; Wojskowego Centrum Rekrutacji we Wrocławiu, Delegatury ABW, Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej, Komendy Policji Powiatowej w Kłodzku w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności; Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kłodzku w zakresie ochrony przeciwpożarowej;

Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu; Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu jako zarządcy dróg wojewódzkich, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu w zakresie przebiegającej drogi krajowej, Zarządu Dróg Powiatowych w Kłodzku w zakresie przebiegających dróg powiatowych, Dyrektora Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami Polskich Kolei Państwowych S.A., Zakładu Linii Kolejowych PKP PLK S.A. we Wrocławiu; operatorów sieci uzbrojenia terenu tj. Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Orange Polska S.A, Tauron Dystrybucja S.A., Dusznickiego Zakładu Komunalnego Sp. z o.o.; Ministerstwo Zdrowia w zakresie zagospodarowania obszarów ochrony uzdrowiskowej; Krajowego Zasobu Nieruchomości w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład zasobu nieruchomości; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu w zakresie form ochrony przyrody, Nadleśnictwa Zdroje w zakresie nieruchomości Skarbu Państwa będących w trwałym zarządzie tego Gospodarstwa; Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskiego Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w zakresie terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora zabytków. Ponadto wniosek o opinie skierowano do Miejskiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej przy Burmistrzu Miasta Bielawa.

Do czasu zakończenia konsultacji nie powołano Komitetu Rewitalizacji.

Zgodnie z art. 166 ust. 2 pkt.6) ustawy Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.) wystąpiono do Dyrektora Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskiego Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu o uzgodnienie dokumentu GPR i decyzją numer 503/RPP/G-958/2025z dnia 3 listopada 2025r otrzymano decyzję pozytywną.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem WSI.411.2.97.2025.KM z dnia 18 września 2025 r. uzgodnił odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i stwierdził, iż dla projektu GPR nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dokument został również poddany konsultacjom społecznym zgodnie z ustawą o rewitalizacji w terminie od 17 października 2025 r. do 23 listopada 2025 roku, umożliwiając szeroki udział społeczeństwa. W trakcie konsultacji nie złożono uwag, po ich zakończeniu przedstawiono raport podsumowujący ich przebieg opublikowany w dniu 18.12.2025 r.

„Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Duszniki-Zdrój na lata 2016-2020” przyjęty uchwałą Rady Miejskiej nr XXII/130/16 z dnia 29 czerwca 2016 r. utracił moc na podstawie Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

W związku z tym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.